YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu neljäs jaosto)

28 päivänä syyskuuta 1995 *

Asiassa T-164/94,

Ferchimex SA, belgialainen osakeyhtiö, kotipaikka Antwerpen (Belgia), edustajinaan asianajajat Alastair Sutton, Englanti ja Wales, ja Aristotelis Kaplanidis, Thessalonike, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Marc Loesch, 8 rue Zithe,

kantajana,

vastaan

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet Ramon Torrent ja Jorge Monteiro, avustajinaan asianajajat Hans-Jürgen Rabe ja Georg Berrisch, Hampuri, prosessiosoite Luxemburgissa c/o Euroopan investointipankin lakiasiainosaston johtaja Bruno Eynard, 100 boulevard Konrad Adenauer,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

jota tukevat

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Eric White, prosessiosoite Luxemburgissa c/o komission oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

ja

Association des producteurs européens de chlorure de potassium (APEP), kansainvälinen, tieteellisiin tavoitteisiin pyrkivä yhdistys, kotipaikka Bryssel, asiamiehinään asianajajat Dietrich Ehle ja Volker Schiller, Köln, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Marc Lucius, 6 rue Michel Welter,

väliintulijoina,

jossa vaaditaan lopullisen polkumyyntitullin käyttöönottamisesta Valkovenäjältä, Venäjältä ja Ukrainasta peräisin olevan kaliumkloridin tuonnissa 23 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3068/92 (EYVL L 308, 24.10.1992, s. 41) kumoamista,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts, tuomarit R. Schintgen, C. P. Briët, R. García-Valdecasas ja P. Lindh,

kirjaaja: hallintovirkamies J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 3.5.1995 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn

on antanut seuraavan

tuomion

Sovellettavat säännökset ja oikeudenkäynnin perustana olevat tosiseikat

1 Nyt esillä olevassa kanteessa on kysymys lopullisen polkumyyntitullin käyttöön ottamisesta Valkovenäjältä, Venäjältä ja Ukrainasta peräisin olevan kaliumkloridin tuonnissa 23.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3068/92 (EYVL L 308, s. 41, jäljempänä neuvoston asetus tai riidanalainen asetus), kumoamisesta.

2 Association des producteurs européens de potasse (jäljempänä APEP), jonka jäseniä ovat kaikki yhteisön kaliumkloridin tuottajat, valitti kesäkuussa 1990 näiden puolesta komissioon Neuvostoliitosta peräisin olevasta kaliumkloridin tuonnista. Kysymyksessä olevaa tuotetta on saatavilla jauheena (vakiolaatu) ja rakeina (raelaatu), ja sitä käytetään yleisesti lannoitteena maataloudessa.

3 Komissio aloitti polkumyynnillä tai vientituella muista kuin Euroopan talousyhteisön jäsenvaltioista tapahtuvalta tuonnilta suojautumisesta 11 heinäkuuta

1988 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2423/88 (EYVL L 209, s. 1, jäljempänä asetus N:o 2423/88 tai perusasetus) mukaisen menettelyn ilmoittaen siitä virallisesti niille viejille ja tuojille, joita asia tiettävästi koski, sekä viejämaan edustajille.

4 Ferchimex SA (jäljempänä kantaja tai Ferchimex), belgialainen yhtiö, josta suurimman osan omistavat kyseiset tuottajat ja venäläinen, lannotteita vievä järjestö Agrochimexport, tuo virallisesti kaliumkloridia Venäjältä ja Valkovenäjältä yhteisön alueelle, ja otti tämän vuoksi osaa menettelyyn.

5 Asianosaiset ovat yhtä mieltä siitä, että kaliumkloridia tuotiin entisestä Neuvostoliitosta "virallisesti" ja "epävirallisesti"; ensin mainittua ohjasi viennin keskusjärjestö Agrochimexport ja neuvostoliittolaisiin viejiin sidoksissa olleet yhteisön sekä Sveitsin tuojat, erityisesti kantaja, kun taas "epävirallisen tuonnin", joka myös tunnettiin nimellä "perestroika potaska", ollessa kysymyksessä tuotteita myivät tuottajat, joilla oli useita asiakkaita entisessä Neuvostoliitossa ja jotka myivät niitä viejille ja itsenäisille yhteisön kauppiaille välittäjien kautta.

6 Ferchimex vakuuttaa, että koska se oli virallinen tuoja, joka oli toiminut Euroopan markkinoilla jo noin kahdenkymmenen vuoden ajan, sillä ei ollut mitään tarvetta omaksua sellaista agressiivista kauppapolitiikkaa, joka olisi aiheuttanut vinoutumista yhteisön markkinoilla. Se ei ollut millään tavalla ottanut osaa "perestroikatuontiin", joka sen mukaan aiheutti nyt kysymyksessä olevan polkumyynnin vastaisen menettelyn.

7 Polkumyyntikäytäntöä koskeva tutkimus käsitti ajanjakson 1.1.1990 —30.6.1990 (tutkimusajanjakso).

8 Tuotteen alkuperämaiksi tulivat menettelyn aikana Valkovenäjän, Venäjän ja Ukrainan tasavallat.

9 Menettelyn seurauksena oli, että komissio antoi väliaikaisen polkumyyntitullin käyttöön ottamisesta Valkovenäjältä, Venäjältä ja Ukrainasta peräisin olevan kaliumkloridin tuonnissa 23 päivänä huhtikuuta 1992 annetun asetuksen (ETY) N:o 1031/92 (EYVL L 110, 28.4.1992, s. 5, jäljempänä komission asetus tai asetus 1031/92).

10 Perusasetuksen 2 artiklan 5 kohdassa säädetään seuraavasti:

"Muusta kuin markkinatalousmaasta lähtöisin olevassa tuonnissa — —, normaaliarvo määritetään asianmukaisella ja kohtuullisella tavalla jollakin seuraavista perusteista:

a) hinta, jolla kolmannen markkinatalousmaan samankaltainen tuote tosiasiallisesti myydään:

i) kulutukseen kyseisen maan kotimarkkinoilla, tai

ii) muihin maihin, mukaan lukien yhteisö — —."

11 Komissio valitsi valittajien ehdotusten mukaisesti Kanadan viitemaaksi normaaliarvoa laskettaessa sen vuoksi, että kysymyksessä on toiseksi suurin kaliumkloridin tuottaja Neuvostoliiton jälkeen ja että sen hintataso perustui todelliseen kilpailuun. Komission asetuksen perustelukappaleiden mukaan eivät kantaja, viejät, eivätkä tuottajat vastustaneet Kanadan valitsemista.

12 Useiden tuloksettomien yhteydenottojen jälkeen komissio löysi vain yhden kanadalaisen tuottajan, Potash Company of Canada Limitedin (jäljempänä Potacan), joka ensin kieltäydyttyään lopulta suostui yhteistoimintaan ja toimittamaan pyydettyjä tietoja.

13 Normaaliarvo määritettiin "raelaatuisen" kaliumkloridin osalta Kanadassa noudatettavien kotimarkkinahintojen perusteella, kun taas "vakiolaadun" osalta komissio, arvellen kaliumkloridin myynnin määrän Kanadan markkinoilla olevan liian vähäinen, jotta sitä voitaisiin pitää edustavana perustana, katsoi tarpeelliseksi ottaa huomioon myös Amerikan Yhdysvaltojen markkinoille suuntautuneessa viennissä käytetyt hinnat. Komissio vertasi sitä paitsi näitä hintoja tuotantokustannuksiin varmistaakseen sen, että ne mahdollistivat voiton saannin. Tätä vertailua tehdessään komissio kuitenkin jätti huomioon ottamatta tiettyjä Potacanille aiheutuneita väliaikaisia ja erityisiä kustannuksia (asetuksen N:o 1031/92 perustelukappaleen 14 ja 15 kohta).

14 Perusasetuksen 2 artiklan 8 kohdan b alakohdan mukaan "— — jos viejä ja tuoja taikka kolmas osapuoli ovat ilmeisesti liittyneet yhteen tai sopineet keskenään tasoitusjärjestelystä — —, vientihinta voidaan muodostaa laskennallisena sen hinnan perusteella, jolla tuotava tuote jälleenmyydään ensimmäisen kerran riippumattomalle ostajalle — —".

15 Vain viralliset viejät osallistuivat menettelyyn. Perusasetuksen 2 artiklan 8 kohdan b alakohdan mukaisesti vientihinta määritettiin yhteisössä toimivan ensimmäisen riippumattoman asiakkaan, nimittäin viejiin sidoksissa olevien tuojien Ferchimexin ja Fersamin todellisuudessa maksamien hintojen perusteella (asetuksen N:o 1031/92 perustelukappaleiden 17—20 kohta).

16 Vahingon osalta komissio totesi pääasiallisesti, että Neuvostoliitosta peräisin olleen kaliumkloridin tuonnin määrä kasvoi 109 prosenttia vuoden 1986 ja vuoden 1990 ensimmäisen puoliskon välisenä aikana, että Neuvostoliiton markkinaosuus kasvoi tuona aikana 5,10 prosentista 10,8 prosenttiin, kun taas yhteisön teollisuuden myyntihinnat laskivat 12 prosenttia ja että neuvostotuottajien hinnat alittivat yhteisön tuottajien hinnat painotetun keskiarvon mukaan noin 3 prosentilla (asetuksen N:o 1031/92 perustelukappaleiden 24—33 kohta).

17 Sen jälkeen, kun komission asetus oli julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*, kaksi tuotteen viejistä riippumatonta tuojaa, Kemira ja Ameropa, osoittivat komissiolle huomautuksensa vastaavasti 21.5.1992 ja 27.5.1992 päivätyissä kirjeissään, joissa ne vastustivat erityisesti Potacanin valitsemista "viiteyhtiöksi" sillä perusteella, että se oli valituksen tehneiden yhteisön tuottajien hallussa.

18 Sen jälkeen, kun väliaikainen polkumyyntitulli oli otettu käyttöön asetuksella N:o 1031/92, viejät, yhteisön tuottajat ja tietyt tuojat pyysivät mahdollisuutta esittää huomautuksia ja tulla kuulluiksi komissiossa, mikä niille myönnettiin.

19 Koska komissio ei kyennyt lopettamaan tutkimusta neljän kuukauden määräajassa, neuvosto jatkoi väliaikaisen polkumyyntitullin voimassaoloa enintään kahdella kuukaudella 4 päivänä elokuuta 1992 annetulla asetuksella N:o 2442/92 (EYVL L 243, s. 1).

20 Komissio ilmoitti 10.8.1992 päivätyllä kirjeellään asianosaisille, myös kantajalle, niistä pääasiallisista tosiseikoista ja perusjohtopäätöksistä, joiden perustella se aikoi suositella neuvostolle lopullisten tullien käyttöön ottamista.

21 Kantaja esitti komissiolle huomautuksia 21.9.1992 päivätyssä kirjeessään.

22 Neuvosto antoi 23.10.1992 riidanalaisen asetuksen lopullisen polkumyyntitullin käyttöönottamisesta vähimmäishinnan muodossa, vahvistaen oleellisilta osin komission tekemät johtopäätökset.

Asian käsittelyn vaiheet

23 Näissä olosuhteissa kantaja nosti 11.1.1993 yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon jättämällään kannekirjelmällä nyt esillä olevan kanteen yhteisöjen tuomioistuimessa.

24 Komissio ja APEP pyysivät yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 18.5.1993 toimitetuilla väliintulohakemuksilla saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen vastaajan vaatimuksia. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti hyväksyi vastaavasti 25.6.1993 ja 15.11.1993 antamillaan määräyksillä komission ja APEP:n väliintulon asiassa, ja nämä esittivät huomautuksensa 11.10.1993 ja 2.2.1994.

25 Yhteisöjen tuomioistuin siirsi 18.4.1994 antamallaan määräyksellä asian yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamisesta tehdyn neuvoston päätöksen 88/591/EHTY, ETY, Euratom muuttamisesta 8 päivänä kesäkuuta 1993 tehdyn neuvoston päätöksen 93/350/Euratom, EHTY, ETY (EYVL L 144, s. 21) 4 artiklan ja neuvoston päätöksen 93/350/Euratom, EHTY, ETY (EYVL L 66. 29) muuttamisesta 7 päivänä maaliskuuta 1994 tehdyn neuvoston päätöksen 94/149/EHTY, EY (EYVL L 66, s. 29) mukaisesti.

26 Esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (laajennettu neljäs jaosto) päätti aloittaa suullisen käsittelyn ilman edeltäviä asian selvittämistoimia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 64 artiklassa tarkoitettuna prosessinjohtotoimena asianosaisia pyydettiin vastaamaan kirjallisesti tiettyihin kysymyksiin ennen 5.4.1995. Vastausten johdosta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lähetti asianosaisille toisen kysymyssarjan, johon näitä pyydettiin ottamaan kantaa istunnossa.

27 Asianosaiset esittivät suulliset lausumansa ja vastauksensa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin 3.5.1995 pidetyssä julkisessa suullisessa istunnossa.

Asianosaisten vaatimukset

28 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen asetuksen;

— ryhtyy kaikkiin tarpeellisiksi katsomiinsa toimenpiteisiin;

— velvoittaa neuvoston korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

29 Vastaaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen;

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

30 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen.

31 APEP vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen;

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, mukaan lukien APEP:n oikeudenkäyntikulut.

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten esittämät perustelut

32 Neuvosto huomauttaa, että kantaja on sidoksissa sekä vanhaan neuvostoliittolaiseen viralliseen vienti- ja tuontijärjestö Agrochimexportiin, että useisiin eivenäläisiin yhtiöihin. Maissa, joissa ei ole markkinataloutta, vain valtion vientielimillä oli oikeus nostaa EY:n perustamissopimuksen 173 artiklassa tarkoitettu kanne. Tässä yhteydessä herää kysymys siitä, voidaanko kantajan kaltaista tuontiyhtiötä, joka ei ole kokonaan yhden tai useamman viejän omistuksessa, pitää sidoksissa olevana tuojana yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä tälle käsitteelle annetussa merkityksessä (yhdistetyt asiat C-305/86 ja C-160/87, Neotype v. komissio, tuomio 11.7.1990, Kok. 1990, s. I-2945).

33 Kantaja esittää, että polkumyynnin vastainen menettely on suoraan ja erikseen koskenut sitä menettelyn aloittamisesta lopullisen tullin määräämiseen asti. Se korostaa tässä suhteessa, että se kuului niiden viejien joukkoon, jotka komissio oli yksilöinyt aloittaessaan menettelyn, että se oli vastaanottanut lomakkeen ja että sen toimitilat olivat joutuneet tarkastusten kohteeksi, että sillä oli ollut useita tapaamisia komission virkamiesten kanssa, että se oli 21.9.1992 esittänyt kirjallisia huomautuksia, ja että se mainittiin komission asetuksessa N:o 1031/92 viejiin sidoksissa olevana tuojana. Lopuksi se korostaa, että komissio oli käyttänyt sen yhteisön markkinoilla soveltamia hintoja laskiessaan vientihintaa.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

34 On muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan asetukset, joilla otetaan käyttöön polkumyyntitulleja, vaikka ne olisivatkin luonteeltaan ja soveltamisalaltaan lainsäädäntötoimia, koskevat suoraan ja erikseen muun muassa niitä viejään

sidoksissa olevia tuojia, joiden kyseisiä tuotteita koskevien jälleenmyyntihintojen perusteella on muodostettu perusasetuksen 2 artiklan 8 kohdan b alakohdan mukainen vientihinta (tuomiot: asia C-75/92, Gao Yao v. neuvosto, tuomio 7.7.1994, Kok. 1994, s. I-3141, 26 ja 27 kohta; asia C-358/89, Extramet v. neuvosto, tuomio 16.5.1991, Kok. 1991, s. I-2501, 18 kohta; asiat C-304/86 ja C-185/87, Enital v. komissio ja neuvosto, tuomio 11.7.1990, Kok. 1990, s. I-2939, 18 kohta).

35 Kuten riidanalaisen asetuksen 9 kohdasta ja komission asetuksen 17—20 kohdista ilmenee, viejät ja kantaja ovat riittävästi sidoksissa toisiinsa, jotta komissio tosiasioita tutkiessaan on katsonut voivansa soveltaa niihin perusasetuksen 2 artiklan 8 kohdan b alakohdan säännöksiä vientihinnan osalta.

36 Näissä olosuhteissa on syytä todeta, että riidanalainen asetus koskee suoraan ja erikseen kantajaa, jonka noudattamat kyseisten tavaroiden jälleenmyyntihinnat ovat vientihintojen määrittämisen perusteena.

37 Edellä olevan perusteella kantajan kanne otetaan tutkittavaksi.

Pääasia

38 Kantaja esittää kanteensa tueksi yhdeksän kanneperustetta. Ensimmäinen koskee perusasetuksen 2 artiklan 5 kohdan ja EY:n perustamissopimuksen 190 artiklan

rikkomista, koska neuvosto ei ollut määrännyt normaaliarvoa asianmukaisella ja kohtuullisella tavalla eikä ollut esittänyt tarkoituksenmukaisia perusteluja. Kantajan toisen perusteen mukaan vahinko oli arvioitu lainvastaisesti, koska siinä ei ollut otettu huomioon sitä, että valittajat olivat viejiä, ja koska yhteisön toimielimet olivat käyttäneet vanhentuneita tietoja. Kolmas peruste koskee perusasetuksen 4 artiklan rikkomista siten, että muista maista peräisin olevia tuonteja ei ollut otettu huomioon vahinkoa määritettäessä. Neljännessä perusteessaan kantaja esittää, että se muoto, jossa polkumyyntitulli otettiin käyttöön, on perusasetuksen 13 artiklan 3 kohdan sisällön vastainen ja sen seurauksena on kantajan jättäminen markkinoiden ulkopuolelle. Viidennen perusteen mukaan suojatoimenpiteitä määrättäessä oli lainvastaisesti käytetty vanhentuneita tietoja. Kuudennessa perusteessan kantaja painottaa, että komissio on rikkonut perusasetuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohtaa ja 4 kohdan a alakohtaa jättämällä ilmoittamatta Venäjän, Valkovenäjän ja Ukrainan edustajille polkumyynnin vastaisesta menettelystä. Seitsemännessä perusteessa katsotaan kantajan puolustautumisoikeuksia loukatun. Kahdeksannessa perusteessa katsotaan perusasetuksen 7 artiklan 9 kohdan a alakohtaa rikotun tutkimuksen kestettyä liian pitkään. Lopuksi yhdeksännessä perusteessa katsotaan, että tutkimusajanjakso oli valittu epäoikeudenmukaisesti ja mielivaltaisesti ja että tätä valintaa ei ollut perusteltu.

Ensimmäinen kanneperuste: normaaliarvon määrittäminen lainvastaisesti

Asianosaisten esittämät perustelut

39 Kantaja väittää, että normaaliarvoa määritettäessä on rikottu perusasetuksen 2 artiklan 5 kohtaa ja kohtuusperiaatteita. Tämä peruste jakautuu kolmeen osaan. Ensimmäisessä osassa kantaja vastustaa yhteen ainoaan valittajiin sidoksissa olevaan yritykseen, Potacaniin, liittyvien tietojen yksinomaista käyttämistä. Toisessa osassa se väittää, ettei tämä Potacan-yhtiö ollut edustava Kanadan markkinoiden kannalta.

Kolmas osa koskee vakiolaatuisen kaliumkloridin normaaliarvon määrittämistä. Kantaja vetoaa myös perustelujen riittämättömyyteen kaikissa näissä kohdissa.

40 Ensimmäisessä osassa kantaja väittää, että koska komissio on käyttänyt perusteena yksinomaisesti yhden ainoan kanadalaisen yhtiön, Potacanin, hankkimia tietoja, jonka omistavat kaksi pääasiallista eurooppalaista valittajaa, se ei ole määrittänyt normaaliarvoa asianmukaisella ja kohtuullisella tavalla perusasetuksen 2 artiklan 5 kohdan mukaisesti; komissio on myös jättänyt huomioon ottamatta kohtuusperiaatteen, joka edellyttää komission käyttävän avoimuuteen, asiallisuuteen ja oikeuteen liittyvistä syistä puolueettomia, sellaisten yhtiöiden hankkimia tietoja, jotka eivät ole millään tavalla sidoksissa muihin asian asianosaisiin, erityisesti valittajiin. Nämä puutteet olivat sitäkin vakavampia, koska kantaja, neuvosto tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinkaan ei voinut tietää, olivatko Potacanin hankkimat tiedot vilpittömiä ja sellaisia, etteivät valittajat olleet vaikuttaneet niihin.

41 Kantaja muistuttaa ensin, että komission asetuksen 13 kohdassa ei mainita sitä, että Potacan on kahden valittajana esiintyvän yhteisön päätuottajan, Société commerciale des potasses et de l'azote, Francen (jäljempänä SCPA) ja saksalaisen Kali und Salz -yhtiön (jäljempänä Kali), yhteinen tytäryhtiö. Se korostaa, että tutkimuksen kuluessa tietyt tuojat vastustivat Potacanin tietojen käyttämistä. Tässä yhteydessä se mainitsee erityisesti 27.5.1992 päivätyn Ameropan kirjeen sisällön: "It might be true that nobody opposed the choice of Canada as a reference country, but what is certain, is the fact that we were not informed that the reference company finally was Potash Company of Canada, a producer which was recently in a state close to bankrupcy and is 100 % owned by SCPA and Kali & Salz. Consequently we consider it as a surrogate reference." ("Voi olla totta, ettei kukaan vastustanut Kanadan valitsemista viitemaaksi, mutta on varmaa, että meille ei ilmoitettu, että viiteyhtiö lopulta oli Potash Company of Canada, tuottaja, joka oli äskettäin lähes konkurssitilassa ja jonka omistavat 100 prosenttisesti SPCA ja Kali & Salz. Tästä

johtuen arvioimme, että tämä viite on vain näennäinen.") Kantaja lisää, että Kemiran (Tanska) 21.5.1992 päivätyssä kirjeessä sekä sen 21.9.1992 päivätyssä huomautuskirjelmässä vastustettiin myöskin Potacanin tietojen käyttämistä.

42 Sitten kantaja korostaa, että yhteisöjen tuomioistuin on aina painottanut, että komission on oltava erityisen varovainen määrittäessään hintoja perusasetuksen 2 artiklan 5 kohdan perusteella. Komission käytäntö paljastaa lisäksi, että yleensä tämä — päinvastoin kuin nyt esillä olevassa asiassa — perustelee huolellisesti viitemaan valinnan ja pyrkii osoittamaan, että normaaliarvo on laskettu vilpittömästi ja avoimesti. Kantaja arvioi, että muiden kanadalaisten tuottajien kieltäydyttyä yhteistyöstä komission olisi täytynyt valita jokin toinen viitemaa tai käyttää toista menetelmää normaaliarvon määrittämisessä.

43 Neuvosto muistuttaa, että kun kantajille ja maahantuojille ilmoitettiin komission aikomuksesta käyttää perusasetuksen 2 artiklan 5 kohdan a alakohdassa tarkoitettua menetelmää normaaliarvoa määritettäessä ja käyttää Kanadaa viitemaana, ne eivät kiistäneet komission tekemää valintaa. Se muistuttaa, että yhteisön toimielimillä on laaja harkintavalta viitemaata valittaessa. Neuvosto väittää, että tarkasteltaessa asiaa toimielinten aikaisemmassa käytännössä yleisesti vakiintuneiden perusteiden valossa, jotka on vahvistettu yhteisöjen tuomioistuimen käytännössä (em. tuomio asiassa Neotype v. komissio ja neuvosto, 31—33 kohta), Kanada oli tosiasiassa ainoa maa, joka voitiin valita viitemaaksi, koska se oli ainoa maa, jossa tuotantomenetelmät, tuotantomäärät ja raaka-aineen saatavuus olivat verrattavissa entisen Neuvostoliiton vastaaviin.

44 Neuvosto väittää, että komissio on pyrkinyt saamaan Kanadan markkinoihin liittyviä tietoja. Se muistuttaa tässä suhteessa, että komissio yritti kaksi kertaa ottaa yhteyttä Kanadan suurimpaan kaliumkloridia myyvään yhtiöön, Potash Corporation of Saskatchewaniin (jäljempänä PCS), mutta tämä ilmoitti kieltäytyvänsä

yhteistyöstä ja toimittavansa vain julkisesti saatavilla olevia tietoja. Komissio ei siis ollut voinut käyttää tämän tietoja. Myös Potash Company of America, jonka kotipaikka on Nouveau-Brunswickissa, oli kieltäytynyt yhteistyöstä komission kanssa. Neuvosto muistuttaa lopuksi, että PCS:n ensin kieltäydyttyä komissio otti yhteyttä Potacaniin, joka vastasi 12.2.1991, ettei sekään ryhtyisi yhteistyöhön, ja vasta komission toisen, 12.9.1991 päivätyn kirjeen seurauksena Potacan vastasi 11.10.1991 kyselyyn ja ilmoitti suostuvansa yhteistyöhön.

45 Neuvosto haluaa myöskin täsmentää Potacanin osakkeiden omistusta seuraavasti: 50 prosenttia Potacanista omistaa saksalainen Kali-yritys ja 50 prosenttia ranskalainen Entreprise minière et chimique -yhtiö (jäljempänä EMC), SCPA:n emoyhtiö. Vuonna 1980 Potacan ja Denison Mines Ltd (jäljempänä Denison) perustivat yhteisyrityksen, Denison-Potacan Potash Companyn (jäljempänä DPPC), josta ne omistivat vastaavasti 40 prosenttia ja 60 prosenttia ja jonka tarkoituksena oli kaliumkloridikaivostoiminnan aloittaminen ja harjoittaminen Nouveau-Brunswickissä ja joka aloitti tuotannon 1987. Huhtikuussa 1991 Denison myi osuutensa DPPC:stä Potacanille, ja yritys otti nimekseen Potacan Mining Company (jäljempänä PMC). Markkinointisopimuksen mukaan Potacanilla oli DPPC:n, sittemmin PMC, edustajana tuotteiden yksinmyyntioikeus. Neuvosto korostaa, että vaikka pitää paikkansa, että kaksi yhteisön tuottajaa käytti määräysvaltaa Potacanissa — samoin kuin DPPC:ssä ja PMC:ssä — silloin, kun komissio suoritti tutkimuksensa, näin ei ollut vielä sen tutkimusajanjakson aikana eli 1.1.1990—30.6.1990, jolloin enemmistön DPPC:n osakkeista omisti Denison-yhtiö, jolla ei ollut mitään sidosta yhteisön tuottajiin.

46 Neuvosto väittää, että Potacanin ja kahden yhteisön tuottajan välinen etuyhteys on joka tapauksessa merkityksetön neljästä syystä. Ensinnäkin ne Potacanin hinnat, joita käytettiin, eivät olleet siirtohintoja vaan myyntihintoja, joita käytettiin kolmansiin nähden täysissä kilpailuolosuhteissa. Toiseksi, polkumyyntiä koskevissa tutkimuksissa yhteisön toimielimet olisivat joka tapauksessa päätyneet käyttämään

asianosaisten, kuten viejien, joita menettelyn lopputulos koskee, toimittamia tietoja. Komissiolla on oikeus käyttää sellaisesta lähteestä peräisin olevia tietoja, jota se ei pidä täysin puolueettomana, tarkistettuaan ensin tietojen oikeaperäisyyden. Kolmanneksi, koska tässä on kysymys hyvin kilpailukykyisten perustuotteiden markkinoista ja DPPC:n tuotanto edustaa vain 10 prosenttia Kanadan tuotannosta ja 8,15 prosenttia Kanadan myynnistä, Potacanilla ei ollut mahdollisuutta vaikuttaa Kanadan markkinahintoihin. Lopuksi komissio ei ollut tyytynyt vain tarkistamaan Potacanin myyntihintoja, vaan se oli myös verrannut niitä kanadalaisten kilpailijoiden mainitsemiin hintoihin ja arvioinut niitä samassa suuruusjärjestyksessä.

47 Neuvosto väittää, että Potacan oli luotettava tietolähde ja ettei muuta järkevää vaihtoehtoa ollut olemassa.

48 Vastauksessaan kantaja huomauttaa, että mitkään seikat riidanalaisessa asetuksessa tai komission tiedonannoissa eivät tukeneet komission väitettä siitä, että se oli varmistanut Potacanin myyntihintojen vastaavan markkinahintoja. Tämän vuoksi se ei ollut pystynyt kiistämään komission omaksumaa menetelmää.

49 Kantaja arvioi, että kaikkien edellä esitettyjen syiden perusteella ei ollut asianmukaista ja kohtuullista valita Kanadaa viitemaaksi ja se väittää, että olosuhteet huomioon ottaen olisi ollut sopivampaa valita Yhdysvaltojen markkinat, kuten Ameropa oli jo ehdottanut 12.12.1990 päivätyssä kyselyyn antamassaan vastauksessa.

50 Kantaja korostaa vielä, että vaikka komission käyttämät Potacanin hinnat olivat "vapaasti määräytyneitä" hintoja, sen on kuitenkin välttämättä ollut otettava

huomioon muitakin yritykseen liittyneitä tietoja, erityisesti myyntikustannuksiin liittyviä tietoja, joiden esittäminen oli Potacanin ja sen osakkeeomistajien määräysvallassa. Itse asiassa normaaliarvo ei ollut sama kuin myyntihinta, sillä vapaasti tehtaalla -hintaa määritettäessä oli tehtävä tarkistuksia. Tytäryhtiö-sidoksesta johtuen oli mahdotonta tietää, olivatko nämä tiedot puolueettomia ja asiallisia. Se väittää, että vaikka toimielimet käyttävät aina kyseisten asianosaisten antamia tietoja, on polkumyyntiasioissa noudatettavan tavanomaisen käytännön vastaista, että yhtiöt, jotka kuuluvat samaan ryhmään, antavat tietoja niin vahingosta kuin viitemarkkinoiden normaaliarvosta.

51 Neuvosto vakuuttaa vastauksessaan, että Potacanin antamat tiedot olivat luotettavia ja että ne oli tarkistettu komission edustajien paikan päällä tekemässä tutkimuksessa, jolloin edustajat eivät olleet ottaneet perusteeksi varta vasten tutkimusta varten laadittuja asiakirjoja, vaan ne käyttivät perusteena Potacanin kirjanpitoaineistoa, joka oli laadittu Kanadan lainsäädännön mukaisesti. Se muistuttaa, että Potacanin myyntihintoja verrattiin kanadalaisten kilpailijoiden mainitsemiin hintoihin ja niitä arvioitiin samassa suuruusjärjestyksessä. Oli kuitenkin mahdotonta paljastaa tämän vertailun yksityiskohtia niiden erittäin luottamuksellisen luonteen vuoksi.

52 Toisessa osassa kantaja väittää, että Potacan ei ollut Kanadan markkinoiden kannalta merkittävä siksi, että se sijaitsi Nouveau-Brunswickin alueella ja siksi, että se oli kokenut taloudellisia vaikeuksia.

53 Kantaja korostaa, että kanteen liitteenä 9 olevasta tutkimuksesta ilmenee, että Kanadan kaliumkloridi-markkinat käsittävät kaksi aluetta: ensimmäinen on Saskatchewanin maakunta, jossa on seitsemän yhtiötä, erityisesti suurin kanadalainen tuottaja PCS; tämä maakunta on maailman tärkein kaliumkloridin tuotantoalue,

jossa tuotanto- ja pääomakustannukset ovat suhteellisen alhaiset ja josta keskeisen sijaintinsa vuoksi myydään pääasiallisesti Kanadan sisäisille markkinoille; toinen alue on Itä-Kanadan rannikon satamien läheisyydessä sijaitseva Nouveau-Brunswickin alue, jonka kaivokset tuottavat vain pienen prosentuaalisen osuuden Kanadan tuotannosta ja jossa Potacanin kaltaiset tuottajat keskittävät kaupalliset ponnistelunsa vientiin. Se huomauttaa neuvoston myöntävän riidanalaisen asetuksen 7 ja 8 kohdassa, että Potacanin tuotantokustannukset olivat sen sijainnista ja kaivoksen toiminnan viimeaikaisesta käynnistymisestä johtuen korkeampia kuin Kanadan ja Yhdysvaltojen markkinahinnat. Näissä olosuhteissa komissio teki ilmeisen harkintavirheen päättäessään ottaa huomioon vain Potacanin käyttämät hinnat Kanadan markkinoilla normaaliarvoa määritettäessä.

54 Lopuksi kantaja väittää, että asetuksen perustelukappaleet ovat sisällöltään suppeita, epäselviä, ristiriitaisia ja yleisen käytännön vastaisia. Se muistuttaa erityisesti, että yhteisön toimielimet eivät ole selittäneet, mitä olivat "väliaikaiset ja erityiset kustannukset" tai "erityinen sijainti", eivätkä sitä, kuinka ne olivat laskennallisesti ottaneet nämä tekijät huomioon. Tästä johtui, että perustamissopimuksen 190 artiklaa oli rikottu (asia 264/82, Timex v. neuvosto ja komissio, tuomio 20.3.1985, Kok. 1985, s. 849, 25 kohta).

55 Neuvosto vastaa, että normaaliarvo laskettiin Potacanin myyntihintojen mukaan ja muistuttaa, että yhteisön toimielimet olivat nimenomaisesti ilmoittaneet, etteivät ne olleet ottaneet huomioon Potacanin tuotantokustannuksia sen erityisen tilanteen vuoksi. Sillä seikalla, että Nouveau-Brunswickin tuottajille aiheutui suurempia kustannuksia kuin Saskatchewanin tuottajille tai että ne myivät enimmäkseen ulkomaille, ei samoista syistä ole merkitystä. Neuvosto katsoo, että se on laskenut oikein normaaliarvon ja että sen käyttämä menetelmä on täysin perusasetuksen säännösten mukainen.

56 Kolmannessa osassa kantaja väittää, että käyttämällä vakiolaatuisen kaliumkloridin normaaliarvon määrittämisessä Potacanin Kanadan markkinoilla ja Yhdysvaltojen viennissä noudattamien hintojen yhdistelmää, komissio loukkasi perusasetuksen 2 artiklan 5 kohdan sanamuotoa ja sisältöä.

57 Se korostaa ensiksi, että komissio ei esittänyt tutkimuksen alkaessa tällaisen menetelmän käyttämistä ja toiseksi, että väite siitä, että Yhdysvallat ja Kanada muodostavat suuren, kilpailun kannalta Kanadan sisäisten markkinoiden kanssa samankaltaisen markkina-alueen, ei ollut perusteltu eivätkä sitä tukeneet mitkään todisteet.

58 Sitten kantaja väittää, että Yhdysvaltojen ja Kanadan markkinoilla noudatettujen hintojen yhdistäminen ei tee Kanadan hintoja edustaviksi, vaikka amerikkalaiset hinnat tällaisia olivatkin.

59 Lopuksi se väittää, että perusasetuksen 2 artiklan 5 kohdan a alakohdan i ja ii alakohdassa säädetään, että komissio voi määrittää normaaliarvon joko viitemaan sisäisillä markkinoilla noudatettavien hintojen taikka viitemaasta toisiin maihin suuntautuvassa myynnissä noudatettavien hintojen perusteella, mutta ei voi yhdistää näitä kahta menetelmää. Koska edellä mainitun säännöksen i ja ii kohtien välissä on käytetty konjunktiota "tai", se osoittaa, että nämä menetelmät ovat vaihtoehtoisia.

60 Neuvosto väittää, että koska vakiolaatuisen kaliumkloridin myynnin määrä Kanadan markkinoilla oli vähäinen suhteessa entisestä Neuvostoliitosta yhteisöön tuotuihin määriin, toimielimillä oli oikeus yhdistää Kanadan sisäisillä markkinoilla ja Yhdysvaltoihin suuntautuneessa viennissä noudatetut hinnat, sillä nämä yhdessä

antoivat edustavamman ja luotettavamman kuvan. Tämä oli mahdollista, koska Kanada ja Yhdysvallat muodostivat suuren markkina-alueen sen vuoksi, ettei niiden välillä ollut tullimuureja ja kaliumkloridia käytettiin molemmissa maissa samanlaisiin tarkoituksiin. Neuvosto lisää, että muutoin Potacanin Kanadassa myymät määrät olivat niin vähäisiä suhteessa Yhdysvaltoihin myytyihin määriin, ettei niillä ollut mitään vaikutusta lopputulokseen normaaliarvoa laskettaessa.

61 Komissio korostaa, että mikään säännös ei velvoita sitä ilmoittamaan asianosaisille normaaliarvon laskentamenetelmää tutkimusta aloitettaessa. Sen oletetaan tiedottavan näitä vasta siinä vaihessa, kun se antaa tiedonannon niistä pääasiallisista seikoista ja johtopäätöksistä, joiden perusteella se aikoo ryhtyä toimenpiteisiin, mikä oli tehty tässäkin tapauksessa. Sitten se väittää, että perusasetuksen 2 artiklan 5 kohdan a alakohdassa sallitaan i ja ii alakohdissa mainittujen menetelmien yhdistäminen, ja että näiden kohtien välillä olevan sanan "tai" tavanomainen merkitys useimmissa kielissä oli "ja/tai". Tässä tapauksessa toimielimet olivat katsoneet, että i ja ii alakohdissa tarkoitetut menetelmät yhdistämällä oli mahdollista määrittää edustavampi hinta.

62 Vastauksessaan kantaja painottaa, että Yhdysvallat ja Kanada muodostavat erilliset markkinat, kuten Saskatchewanin teollisuutta vastaan vuonna 1987 Yhdysvaltojen käyttöön ottama polkumyynnin vastainen toimenpide osoittaa.

63 Perustelujen osalta kantaja muistuttaa, että toimielimet olivat erityisesti laiminlyöneet seuraavat velvollisuutensa: velvollisuuden perustella, miksi Potacan oli valittu viiteyhtiöksi huolimatta siitä, että se oli tytäryhtiösuhteessa Kaliin ja SCPA:han ja että se toimi alueellisesti ja että sen myynti Kanadassa oli riittämätön; velvollisuuden selittää, kuinka ne olivat voineet tarkistaa tosiasialliset hinnat Kanadan markkinoilla olemalla yhteydessä ainoastaan Potacaniin; velvollisuuden osoittaa, että Kanada ja Yhdysvallat muodostivat kilpailun kannalta yhdet suuret markkinat; ja

velvollisuuden selittää, miksi Kanadassa ja Yhdysvalloissa noudatetut, vakiolaatuisen kaliumkloridin hinnat oli yhdistetty, vaikka Potacanin väitettiin olevan kanadalainen edustava yhtiö.

64 Vastauksessaan neuvosto täsmentää, että myynti Yhdysvaltoihin oli otettu huomioon vain vakiolaatuisen kaliumkloridin osalta ja että tämä oli tarpeen sen vuoksi, että myynti Kanadan markkinoilla kokonaisuudessaan — eikä vain Potacanin myynti — oli ollut suhteellisen vähäistä. Neuvosto vastustaa sitä, että Yhdysvallat voitaisiin ottaa huomioon viitemaana, sillä siellä tuotetut määrät olivat paljon alhaisemmat kuin Kanadassa tai entisessä Neuvostoliitossa tuotetut määrät. Itse asiassa, mikäli toimielimet olisivat katsoneet, ettei Kanada ole sopiva viitemaa, niillä ei olisi ollut muuta vaihtoehtoa kuin perustaa normaaliarvoa koskevat laskelmat yhteisössä maksettuihin hintoihin, ja tämä olisi johtanut viejien kannalta selvästi epäedullisempaan lopputulokseen.

65 Kantajan viittaus Yhdysvalloissa vuonna 1987 Saskatchewanin tuottajia vastaan käyttöön otettuun polkumyynnin vastaiseen toimenpiteeseen oli neuvoston mielestä näennäinen ja asiaankuulumaton siksi, ettei sitä sovellettu tutkimuksen käsittämän ajanjakson aikana.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

66 Aluksi on muistettava, että perusasetuksen 2 artiklan 5 kohdassa säädetään, että "muusta kuin markkinatalousmaasta — — lähtöisin olevassa tuonnissa — — normaaliarvo määritetään asianmukaisella ja kohtuullisella tavalla jollakin seuraavista perusteista: — —". Tämän säännöksen rakenteesta ja sanamuodosta sekä erityisesti ilmaisun "kohtuullinen" käytöstä ilmenee, että toimielimillä on laaja harkintavalta

normaaliarvoa määritettäessä kuten aina silloin, kun se erittelee monimutkaisia taloudellisia tilanteita.

67 Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen tuomioistuin ei voi puuttua yhteisöjen viranomaisille kuuluvaan harkintaan, vaan sen harjoittama valvonta kohdistuu vain siihen, että menettelysääntöjä noudatetaan, että riidanalaisen valinnan perusteena olevat tosiseikat ovat aineellisesti luotettavia ja ettei näiden seikkojen arvioinnissa ole tapahtunut ilmeistä arviointivirhettä tai harkintavallan väärinkäyttöä (asia C-16/90, Nölle, tuomio 22.10.1991, Kok. 1991, s. I-5163, 12 ja 13 kohta). Tämän vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on ensimmäisen kanneperusteen osalta tyydyttävä varmistamaan, että toimielimet ovat ottaneet huomioon kaikki asiaankuuluvat seikat, ja että ne ovat arvioineet asian käsittelyn perustana olevan aineiston riittävän huolellisesti, jotta voitaisiin katsoa, että normaaliarvo on määritetty asianmukaisella ja kohtuullisella tavalla.

68 Ensiksi on todettava, että toimielimet ovat väittäneet, että Kanadan valintaa viitemaaksi ei voitu asettaa kyseenalaiseksi, kun otetaan huomioon ne perusteet, joita toimielimet olivat käyttäneet aikaisemmassa käytännössään, joka oli vahvistettu oikeuskäytännössä (em. asia Nölle annettu tuomio, 14—29 kohta), eikä kantaja ole kiistänyt tätä väitettä. Itse asiassa on varmaa, että Kanada on Neuvostoliiton jälkeen toiseksi suurin kaliumkloridin tuottaja, että tuotantomenetelmä ja kyseisten raaka-aineiden saanti näissä maissa ovat täysin toisiinsa verrattavissa, ja että Kanadassa noudatetut hinnat ovat seurausta todellisesta kilpailusta.

69 Seuraavaksi on muistutettava, että kuten asetuksen N:o 1031/92 13 kohdasta ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kirjallisiin kysymyksiin annetuista vastauksista ilmenee, Potacan oli ainoa kanadalainen tuottaja, joka lopulta suostui vastaamaan komission kyselyyn ja avustamaan menettelyssä. Erityisesti

Kanadan suurin, Saskatchewanissa sijaitseva tuottaja PCS ilmoitti komission vaatimuksista huolimatta kieltäytyvänsä yhteistyöstä ja se toimitti ainoastaan eräitä julkisia tietoja, jotka olivat riittämättömiä normaaliarvon määrittämiseksi. On vielä lisättävä, ettei kantaja väitäkään, ettei komissio olisi pyrkinyt saamaan Kanadan markkinoihin liittyviä tietoja muualta kuin Potacanilta.

70 Tämän vuoksi on todettava, että Kanada oli asianmukainen viitemaa ja että komissiolla ei ollut muuta mahdollisuutta kuin käyttää Potacanilta saamiaan tietoja.

71 Potacanin ja yhteisön tuottajien välisen tytäryhtiösuhteen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että kantaja on kanteessaan ainoastaan väittänyt, että tästä syystä Potacanilta saadut tiedot olivat joka tapauksessa epäluotettavia, mutta se ei kuitenkaan ole toimittanut vähäisintäkään konkreettista näyttöä siitä, että niitä komission tekemiä tarkistuksia, joiden perusteella myyntihinnasta on päästy normaaliarvoon, ei ole tehty asianmukaisella ja kohtuullisella tavalla; kantaja ei myöskään ole selittänyt, miten etuyhteys saattoi vaikuttaa luovutettuihin tietoihin.

72 Toimielinten väittämän mukaan, jota kantaja ei ole kiistänyt, komissio tarkisti Potacanin toimittamat tiedot paikan päällä käyttäen apunaan laskuja ja DPPC:n sekä Potacanin kirjanpitoon perustuvia tietoja, jotka oli laadittu Kanadan kirjanpitolainsäädännön mukaisesti ja aikana, jolloin Potacan ja DPPC eivät voineet epäillä, että kysymyksessä oleva polkumyynnin vastainen menettely aloitettaisiin eivätkä etenkään sitä, että ne tulisivat osallistumaan siihen. Lisäksi on aiheellista korostaa, että annetut tiedot liittyivät tutkimusajanjaksoon, jonka aikana yhteisön tuottajilla ei ollut enemmistövaltaa kaivosyhtiö DPPC:ssä. On yhtäältä myös muistettava, että toimielimet — kuten kantaja myönsi — olivat määrittäneet normaaliarvon niiden hintojen perusteella, joita Potacan käytti Kanadan markkinoilla kaupassa kolmansien osapuolten kanssa täysissä kilpailuolosuhteissa, eikä Potacanin ja sen

osakkeenomistajien välillä käytettyjen siirtohintojen perusteella, ja toisaalta, että Potacan, jonka myynnit olivat vain 8,15 prosenttia Kanadan markkinoiden myynnistä, ei voinut vaikuttaa tämän perustuotteen hyvin kilpailukykyisillä markkinoilla noudatettaviin hintoihin.

73 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa lisäksi, että kantaja ei hallinnollisen menettelyn kuluessa ole esittänyt yhtään tytäryhtiösuhteeseen liittyvää väitettä, vaikka komissio oli tiedottanut sille heti 5.11.1991 pidetyn kokouksen jälkeen sekä siitä, että Kanada valittiin viitemaaksi, että siitä, että normaaliarvoa määritettäessä käytettiin Potacanin hintoja (ks. toimielinten suullisessa käsittelyssä jättämä hallinnollinen asiakirjavihko, asiakirja 19). Kantaja ei myöskään ole kiistänyt komission 23.4.1992 antamaa asetusta N:o 1031/92, jonka 13 kohdassa nimenomaisesti mainittiin Potacanin olevan ainoa kanadalainen tuottaja, joka lopulta oli suostunut yhteistyöhön ja ettei asiassa kuultu tuoja eivätkä viejät olleet vastustaneet Kanadan valitsemista.

74 Näissä olosuhteissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että toimielimet eivät ole tehneet ilmeistä arviointivirhettä määrittäessään normaaliarvon niiden tietojen perusteella, jotka ainoa menettelyyn osallistunut tuottaja oli toimittanut ja jotka Kanada oli todentanut, vaikka kyseisen tuottajan ja yhteisön tuottajien välillä oli tytäryhtiösuhde.

75 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo myös, että perustamissopimuksen 190 artiklan vaatimukset täyttävät perustelut sisältyvät komission asetuksen 13—20 kohtaan ja riidanalaisen asetuksen 7 ja 8 kohtaan, jossa täsmällisesti selvitetään ne syyt, jotka olivat Kanadan viitemaaksi valitsemisen taustalla ja joiden perusteella komissio käytti perusteena Potacanin tietoja muiden tuottajien kieltäydyttyä yhteistyöstä.

76 Tästä syystä ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen ei ole perusteltu.

77 Sen väitteen osalta, jonka mukaan Potacan ei olisi edustava, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa ensin, että riidanalaisen asetuksen 7 ja 8 kohdista ilmenee nimenomaisesti, että toimielimet ovat katsoneet, ettei Potacanin tuotantokustannuksia ollut otettava huomioon sen erityisen tilanteen vuoksi, vaan ne määrittivät normaaliarvon sen myyntihintojen perusteella. Tästä seuraa, etteivät tämän yhtiön erityisistä kustannuksista esitetyt perustelut, koskivatpa ne sen maantieteellistä asemaa tai erityistä taloudellista asemaa, ole asiaan vaikuttavia.

78 Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että kantaja, jolle oli 5.11.1991 komission kanssa pidetyssä kokouksessa tiedotettu polkumyyntimarginaalin laskemisessa käytettävästä menetelmästä ja siitä, että Potacan oli ainoa viitemaassa olleista yrityksistä, joka oli suostunut yhteistyöhön, ei ollut hallinnollisessa menettelyssä eikä kirjelmissään tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa esittänyt mitään sellaista seikkaa, joka olisi osoittanut, etteivät Potacanin myyntihinnat olleet edustavia Kanadan markkinoilla.

79 Sitä paitsi on ensinnäkin muistutettava, että kuten 72 kohdasta ilmenee, Potacanilla ei ollut mahdollisuutta vaikuttaa Kanadan hyvin kilpailukykyisiin markkinahintoihin ja edelleen, että toimielimet ovat kirjelmissään vahvistaneet varmistaneensa sen, että Potacanin hinnat vastasivat kilpailevien kanadalaisten tuottajien käyttämiä hintoja. Toimielimet ovat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin antamissaan kirjallisissa vastauksissa täsmentäneet, että ne olivat verranneet Potacanin käyttämiä hintoja niihin kilpailevien tuottajien hintatietoihin, jotka sisältyivät Neuvostoliiton tuonnista tehtyyn valitukseen sekä PCS:n antamaan osittaiseen vastaukseen. Koska PCS ei ollut antanut muita kuin julkisia tietoja, kantajalla oli ollut mahdollisuus tutustua näihin tietoihin ja sillä oli näin ollut mahdollisuus kiistää normaaliarvon määrittäminen, josta komissio tiedotti sille 10.8.1992 päivätyllä kirjeellä. On todettava, ettei kantaja missään hallinnollisen menettelyn vaiheessa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle jättämissään kirjelmissä, eikä edes istunnossa ole asettanut kyseenalaiseksi komission perusteena pitämiä hintoja ja verrannut niitä erityisesti Potacanin Kanadan markkinoilla toimivien pääasiallisten kilpailijoiden käyttämiin hintoihin.

80 Tämän vuoksi ensimmäisen kanneperusteen toinen osa on myös hylättävä.

81 Ensimmäisen kanneperusteen kolmannessa osassa kantaja arvostelee komissiota siitä, että se on määrittänyt vakiolaatuisen kaliumkloridin normaaliarvon käyttämällä Kanadan markkinoilla noudatettujen hintojen ja Yhdysvaltoihin suuntautuvassa viennissä noudatettujen hintojen yhdistelmää.

82 Tässä suhteessa on muistutettava ensiksi, että perusasetuksen 2 artiklan 5 kohdan johtava periaate on, että normaaliarvo on määritettävä asianmukaisella ja kohtuullisella tavalla. Tätä säännöstä ei voida tulkita siten, että se sulkisi pois toimielinten mahdollisuuden määrittää yksittäistapauksessa normaaliarvo käyttäen yhtäaikaisesti mainitun artiklan 5 kohdan a alakohdan i ja ii alakohdassa säädettyjä menetelmiä, mikäli nämä yhdistämällä voidaan tosiasiallisesti saavuttaa luotettavampi ja asianmukaisempi lopputulos.

83 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa toimielinten korostaneen tässä suhteessa, että vakiolaatuisen kaliumkloridin myynnin määrä Kanadan markkinoilla kokonaisuudessaan, eikä vain Potacanin osalta, oli liian vähäinen, jotta sitä olisi voitu käyttää edustavana perustana.

84 Tämän jälkeen on huomattava, että komission asetuksen 15 kohdassa ja riidanalaisen asetuksen 8 kohdassa on todettu, että toimielimet pitivät normaaliarvon määrittämistä kanadalaisten ja yhdysvaltalaisten hintojen perusteella järkevänä ja asianmukaisena sen vuoksi, että Kanada ja Yhdysvallat muodostavat kaliumkloridin

osalta kilpailun kannalta yhdet suuret markkinat, joilla tullien puuttuessa ja sen vuoksi, että tuotetta käytetään samankaltaisiin tarkoituksiin, on yhteismarkkinoille ominaisia piirteitä.

85 Yksikään kantajan toimielinten käyttämiä menetelmiä kohtaan esittämä vastaväite ei näin ollen voi menestyä. Kantaja ei ole millään todisteella kanteessaan tukenut väitettään siitä, että kysymyksessä olevat kahdet markkinat olisivat erillisiä, eikä väitettä näin ollen voida hyväksyä. Sitä paitsi kumpikaan kantajan vastauksessa tältä osin esitetyistä seikoista ei tee sen väitettä perustelluksi. Itse asiassa viittaamalla kaliumkloridin markkinoista tehtyyn taloudelliseen tutkimukseen (kanteen liite nro 14), kantaja ei nojaudu Yhdysvaltojen ja Kanadan markkinoiden, vaan näiden kahden maan eri alueiden välisiin eroavuuksiin. Yhdysvaltojen vuonna 1987 käyttöön ottama polkumyynnin vastainen toimenpide on merkityksetön, koska sitä ei enää sovellettu tutkimusajanjakson aikana.

86 Kantajan väite siitä, ettei polkumyynnin vastaisesta menettelystä ilmoitettaessa mainittu sitä, että komissio aikoi käyttää Kanadan sisäisten hintojen ja vientihintojen yhdistelmää, on samoin hylättävä. Itse asiassa mikään perusasetuksen säännöksistä — varsinkaan 7 artiklan 1 kohdan a alakohta — ei velvoita komissiota valitsemaan normaaliarvon määrittämisessä käytettävää menetelmää, eikä ilmoittamaan siitä asianosaisille heti menettelyn alkaessa. Vasta myöhemmin, kun komissio tiedottaa niistä tosiseikoista ja johtopäätöksistä, joiden perusteella se suosittaa 7 artiklan 4 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen lopullisten tullien käyttöönottamista, komission oletetaan ilmoittavan asianosaisille käytetystä menetelmästä. Tässä yksittäistapauksessa komissio on täyttänyt tämän velvollisuuden kantajalle 10.8.1992 osoittamassaan kirjeessä.

87 Lopuksi kantajan väite siitä, ettei millään osapuolella ole ollut mahdollisuutta asettaa kyseenalaiseksi väitettä, jonka mukaan Yhdysvallat ja Kanada muodostavat kilpailun kannalta yhdet suuret markkinat, ennen riidanalaisen polkumyyntitullin

käyttöönottamisesta annetun asetuksen julkaisemista, on väärä. Tämä väite esitettiin sekä komission edellä mainitussa 10.8.1992 päivätyssä kirjeessä että komission väliaikaisessa asetuksessa, joka julkaistiin 23.4.1992.

88 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa sitä paitsi, että useat asiakirjavihkosta ilmenevät seikat vahvistavat sen tosiseikan, että Kanadan ja Yhdysvaltojen on katsottava muodostavan kilpailun kannalta yhdet suuret markkinat. Association européenne des importateurs de fertilisants (EFIA) esitti 31.10.1991 päivätyssä kirjeessään komissiolle, että kaliumkloridin myyntiä Kanadaan ja Yhdysvaltoihin pidettäisiin kotimaisena myyntinä. Samoin asiakirjavihkosta käy ilmi, että kanadalaisissa tilastoissa kirjataan kaliumkloridin kotimaisiksi myynneiksi niin myynti Kanadaan kuin vienti Yhdysvaltoihinkin.

89 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella sitä menetelmää, jota toimielimet ovat käyttäneet kaliumkloridin normaaliarvon määrittämisessä, on pidettävä perusasetuksen 2 artiklan 5 kohdan mukaisena. Nyt esillä olevan perusteen kolmannen osan tueksi esitetyt perustelut on samoin hylättävä.

90 Lopuksi on todettava, että vastoin kantajan väitettä, toimielimet ovat riidanalaisessa asetuksessa sekä komission asetuksessa esittäneet riittävät perustelut normaaliarvon määrittämiselle. Komission asetuksen 13—16 kohdassa ja riidanalaisen asetuksen 7 ja 8 kohdassa on selkeästi perusteltu normaaliarvon määrittämistä ja erityisesti viitemaan valintaa sillä, että komissio sai lopulta tietoja vain Potacanilta, ja ettei Potacanin tuotantokustannuksia voitu ottaa huomioon sen erityisen tilanteen vuoksi ja samalla on perusteltu se, miksi vakiolaatuisen kaliumkloridin vientihinnat Yhdysvaltoihin on otettu huomioon. Koska kantaja ei ole hallinnollisen menettelyn aikana esittänyt sellaisia erityisiä väitteitä, joiden vuoksi asiaa olisi tarvittaessa

pitänyt perustella tarkemmin, on syytä katsoa esitettyjen perustelujen olevan perustamissopimuksen 190 artiklan määräysten mukaisia, joiden mukaan säädökset on perusteltava siten, että niistä selkeästi ja yksiselitteisesti käy ilmi niiden antamisen perusteet, jotta niillä, joita asia koskee, on oikeuksiaan puolustaakseen mahdollisuus saada tieto toteutettujen toimenpiteiden perusteista, ja jotta yhteisöjen tuomioistuin voi täyttää sille kuuluvan valvontatehtävän (ks. asia C-255/84, Nachi Fujikoshi, tuomio 7.5.1987, Kok. 1987, s. 1869, 39 kohta).

91 Tästä seuraa, että ensimmäinen kanneperuste on hylättävä kokonaisuudessaan.

Toinen kanneperuste: vahingon lainvastainen määrittäminen, koska valittajien asemaa ei ollut otettu huomioon

Asianosaisten esittämät perustelut

92 Kantajan toinen kanneperuste nojautuu neljään väitteeseen, jotka liittyvät siihen, ettei vahinkoa eriteltäessä ole otettu huomioon valittajien asemaa tuojina.

93 Ensiksi kantaja korostaa, että toimielimet eivät ole soveltaneet perusasetuksen 4 artiklan 5 kohtaa, jossa säädetään, että "tuottajien ollessa etuyhteydessä viejiin tai tuojiin taikka niiden ollessa itse sellaisen tuotteen tuojia, joka oletetaan tuodun polkumyynnillä tai vientituella, ilmaisun 'yhteisön tuotanto' voidaan tulkita viittaavan muihin tuottajiin — —". Ottaen huomioon Kalin ja SCPA:n tuomien tuotteiden huomattavat määrät, kantaja katsoo, että edellä mainittua säännöstä olisi

sovellettava ja että edellä mainitut yritykset olisi jätettävä sen "yhteisön tuotannon" ulkopuolelle, joka otetaan huomioon aiheutuneen vahingon osoittamiseksi. Neuvoston ja komission olisi tullut ainakin mainita asiasta osoittaakseen, että ne olivat ottaneet huomioon tämänkin seikan.

94 Toiseksi kantaja väittää, että toimielimet ovat vahinkoa arvioidessaan jättäneet ottamatta huomioon sen, missä määrin valittajat ovat itse myötävaikuttaneet vahingon syntymiseen ("itse aiheutettu vahinko") runsaalla kaliumkloridin maahantuonnillaan. Se katsoo, että toimielimet ovat kokonaan jättäneet huomiotta sen vaikutuksen, joka Kalin ja SCPA:n määräävällä asemalla on yhteisön kaliumkloridin tuontiin. Se muistuttaa, että riidanalaisen asetuksen 17 kohdassa mainitaan päinvastoin, etteivät yhteisön tuottajat itse ole myötävaikuttaneet vahingon syntymiseen. Kantaja kiinnittää huomiota siihen asemaan, joka SCPA:lla oli valtion monopolina Ranskassa kolmansista maista tapahtuvan kaliumkloridin tuonnin suhteen ja siihen, että SCPA myönsi hallituksen valvonnassa kaikille näistä maista peräisin oleville tuotteille vaadittavan tuontiluvan. Tämän laillisen monopoliasemansa turvin SCPA oli tehnyt Campotex au Canadan, Arab Potash Company au Moyen Orientin ja Ferchimexin kanssa Itsenäisten valtioiden yhteisön jäsenvaltioista (jäljempänä IVY) peräisin olevan kaliumkloridin yksinmyyntisopimukset. Jopa Ranskan markkinoille suuntautuva Saksasta ja Espanjasta peräisin oleva yhteisön säännösten mukaan vapaa tuonti tapahtui SCPA:n kautta. Kantaja painottaa myös, että Kali ja SCPA loivat erikseen tai yhdessä tuontikartellin Länsi-Euroopan avainmarkkinoille. Tämä SCPA:n ja Kalin välinen järjestely selitti Ranskan ja Saksan välisen kaupan vähäisen määrän, vaikka Ranskan kulutus kuitenkin suurelta osin oli riippuvainen tuonnista ja Saksassa oli ylituotantoa. Kantaja painottaa vielä, että Eurostatin tilastojen mukaan vuosien 1988, 1989 ja 1990 aikana Espanjaan ja Saksaan ei tuotu yhtään eikä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan lähes yhtään Neuvostoliitosta peräisin olevaa kaliumkloridia. Kantaja huomauttaa, että SCPA ilmeisesti kaksinkertaisti Venäjältä ja Valkovenäjältä peräisin olevan kaliumkloridin tuonnin määrän ostamalla 250 636 tonnia välittäjänsä kautta polkumyyntiä koskevaa valitustaan seuranneen vuoden aikana. Kantaja painottaa myös sitä tosiseikkaa, että 27.7.1990, hieman ennen polkumyynnin vastaisen menettelyn aloittamista, mutta heti komission mielivaltaisesti valitseman viiteajanjakson kuluttua umpeen, komissio antoi

perustamissopimuksen 115 artiklan nojalla Ranskan hallitukselle luvan ryhtyä Neuvostoliitosta peräisin olevan kaliumkloridin tuontia rajoittaviin toimenpiteisiin sillä seurauksella, että myös kolmansista maista peräisin olevan kaliumkloridin tuonti ja luovuttaminen vapaaseen liikkeeseen muissa jäsenvaltiossa olivat Ranskassa tosiasiallisesti kiellettyjä aina 27.7.1990 lukien vuoden 1990 loppuun saakka.

95 Kolmanneksi kantaja väittää, että komission ja neuvoston olisi pitänyt vahinkoa arvioidessaan verrata toisiinsa "epävirallisen" tuonnin vaikutusta ja sitä tuonnin määrää, joka toteutettiin eurooppalaisten tuottajien, jotka olivat tuoneet suuria määriä useista eri paikoista peräisin olevaa kaliumkloridia, laatiman laajan tuontisopimusverkoston kautta. Se vetoaa siihen, että polkumyynti ja siitä polkumyynnin vastaisessa säännöstössä tarkoitetulla tavalla aiheutuva vahinko eivät voineet olla seurausta muusta kuin "epävirallisesta" tuonnista ja katsoo, että toimielimillä oli velvollisuus selittää, missä määrin vahinko aiheutui "valvomattomasta" viennistä, jonka määrä oli vähäinen verrattuna Neuvostoliitosta eurooppalaisten tuottajien verkoston kautta tuotuihin 780 000 tonniin. Vaikka "epäviralliset" viejät kieltäytyivätkin yhteistyöstä, komissio olisi voinut kokemuksensa ja kantajan ja valittajien esittämän asiakirja-aineiston perusteella erottaa suhteellisen tarkasti toisistaan virallisen ja epävirallisen tuonnin sekä arvioida vahingon tällä perusteella. Koska mikään ei osoittanut, että komissio tai neuvosto olivat tehneet tällaisia laskelmia, kantaja päättelee, että päätös, jossa vahinko arvioitiin, on riittämättömästi perusteltu.

96 Neljänneksi kantaja painottaa, että toimielimet ovat jättäneet päivittämättä ne taloudelliset tiedot, joihin ne ovat perustaneet vahinkoa koskevat päätelmänsä. Se muistuttaa tässä suhteessa, että yhteisön kaliumkloridin kulutuksesta ja neuvostoliittolaisen kaliumkloridin tuonnista on olemassa vain joitakin vuodelta 1990 olevia ulkokohtaisia numerotietoja, eikä vuodelta 1991 ole mitään tietoja. Kantaja myöntää, että toimielimillä on tietynlaajuinen harkintavalta niiden määrittäessä vahingon arvioinnissa huomioon otettavaa ajanjaksoa, mutta se katsoo, että tässä yksittäistapauksessa ne ovat ylittäneet harkintavaltansa jättämällä arvioimatta tutkimusten aikana aiheutuneen vahingon.

97 Neuvosto huomauttaa aluksi, että "perestroika potaskaksi" kutsuttu ilmiö ei rajoittunut vain tutkimusajanjaksoon, kuten kantaja väittää, vaan se jatkui yhä, usein väärien alkuperäilmoitusten kautta. Lisäksi neuvosto väittää, että SCPA:lla ei ollut monopolia eikä se valvonut kaikkea kolmansista maista peräisin olevaa kaliumkloridin tuontia, sillä yhteisön alueella vapaaseen liikkeeseen luovutettu kaliumkloridi voitiin erittäin helposti tuoda Ranskaan.

98 Kantajan ensimmäiseen väitteeseen esittämässään vastauksessa neuvosto muistuttaa, että perusasetuksen 4 artiklan 5 kohdan sanamuodosta, ja erityisesti sanan "voi" käytöstä johtuu, että yhteisön toimielimillä on laaja harkintavalta päättäessään siitä, jättävätkö ne "yhteisön tuotannon" ulkopuolelle tuottajat, jotka itse ovat polkumyynnin kohteena olevan tuotteen tuojia, vai sisällytetäänkö tällaiset tuottajat yhteisön tuotantoon. Se väittää, että ottaen huomioon Kalin ja SCPA:n harjoittaman tuonnin vähäisyyden niitä ei ollut syytä jättää yhteisön tuotannon ulkopuolelle. Vaikkei toimielinten edellytetty perustelevan yksityiskohtaisesti kaikkia harkitsemiaan seikkoja, ei siitä tosiseikasta, ettei komission ja neuvoston asetuksissa ollut ilmaistu syitä tälle menettelylle voitu päätellä, etteivät ne olisi huomanneet, että Kali ja SCPA toimimivat tuojina.

99 Komissio lisää, että näiden kahden valittajan jättäminen ulkopuolelle olisi rajoittanut "yhteisön tuotantoa" ilman, että se olisi vaikuttanut aiheutuneeseen vahinkoon. Tämän vuoksi kantajan väitteitä ei tue se, ettei edellä mainittua 4 artiklan 5 kohtaa ole sovellettu, sillä sen soveltaminen ei olisi mitenkään muuttanut lopputulosta.

100 Neuvosto väittää toiseksi, että Kalin ja SCPA:n harjoittama neuvostoliittolaisen kaliumkloridin tuonti ei ollut voinut myötävaikuttaa yhteisön teollisuudelle aiheutuneen vahingon syntymiseen (itse aiheutettu vahinko) sen vuoksi, että tutkimusajanjakson aikana ne olivat tuoneet yksinomaan pitkäaikaisten sopimusten perusteella vain 15 prosenttia tästä maasta peräisin olevasta kokonaistuonnista, joka oli

vain 2,3 prosenttia kaikesta yhteisön teollisuuden myynnistä, ja että ne jälleenmyivät tuotetta tavanomaisella markkinahinnalla. Neuvosto väittää, että näiden kahden eurooppalaisen tuottajan tuonti oli otettu huomioon ja että riidanalaisen asetuksen 17 kohdassa, jonka mukaan "komissio ei tutkimuksen aikana ole tuonut esiin yhtään tekijää, joka osoittaisi tai saattaisi osoittaa, että yhteisön tuotannon hoito olisi voinut vaikuttaa kärsittyyn huomattavaan vahinkoon", tarkoitetaan entisestä Neuvostoliitosta peräsin olevan kaliumkloridin tuontia.

101 APEP lisää, että perustamissopimuksen 115 artiklan nojalla toteutetut suojatoimenpiteet olivat välttämättömiä Ranskan markkinoiden suojaamiseksi sinä väliaikana, joka sijoittui polkumyynnin vastaisen menettelyn aloittamisen ja niiden polkumyyntitullien asettamisen väliin, jotka kohdistuivat sellaisten IVY:stä peräisin olevien kaliumkloridimäärien maahantuontiin, jotka oli tuotu erittäin alhaisilla hinnoilla Ranskan markkinoille muiden jäsenvaltioiden satamien kautta.

102 Kolmanneksi neuvosto väittää, että "virallisen" tuonnin ja "perestroika potaskan" välisellä suhteella ei ole merkitystä ja että yhteisön toimielimet ottivat huomioon kokonaisuudessaan entisestä Neuvostoliitosta peräisin olevan tuonnin, joka oli lisääntynyt 109 prosenttia vuoden 1986 ja tutkimusajanjakson välisenä aikana, ja jonka markkinaosuus nousi 5,1 prosentista 10,8 prosenttiin.

103 Komissio muistuttaa neuvoston käsitystä tukien, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan ja erityisesti asiassa Nachi Fujikoshi vastaan neuvosto annetun tuomion 46 kohdan mukaan, "polkumyyntihinnoilla toteutetun tuonnin yhteisön tuotannolle aiheuttama vahinko on arvioitava kokonaisvaltaisesti, eikä tällöin ole tarpeen eikä mahdollistakaan yksilöidä sellaista osaa tästä vahingosta, joka voidaan lukea kunkin vastuussa olevan yhtiön syyksi".

104 APEP katsoo, että Neuvostoliitossa vuoden 1990 jälkeen tapahtuneiden poliittisten ja taloudellisten muutosten jälkeen sekä sen seurauksena, että valtionyhtiöiden muodostamasta kauppajärjestelmästä oli siirrytty vapaan yritystoiminnan järjestelmään, kaikki vienti oli käytännössä "valvomatonta".

105 Neljänneksi neuvosto muistuttaa, että tutkimusajanjakso ajoittui 1.1.—30.6.1990 väliselle ajalle ja että kaikki polkumyyntiä, vahinkoa ja syy-yhteyttä koskevat päätelmät perustuvat yksinomaan tämän tutkimusajanjakson aikana tapahtuneisiin seikkoihin. Toimielimet eivät koskaan ottaneet huomioon tutkimusajanjakson jälkeen tapahtuneita seikkoja, sillä se pakottaisi ne jatkuvasti tarkistamaan päätelmiään. Vahingon osalta ne kuitenkin tavallisesti ottavat huomioon tutkimusajanjaksoa edeltäneitä seikkoja antaakseen käsityksen markkinaosuuksien ja hintojen kehityksestä. Neuvosto muistuttaa, että sikäli kuin kantaja katsoo toimielinten päätelmien perustuvan vanhentuneisiin tietoihin, sillä on mahdollisuus pyytää uutta tutkimusta perusasetuksen 14 artiklan nojalla.

106 Komissio täsmentää, että vahingon on täytynyt aiheutua polkumyynnistä, jonka olemassaolo on näytetty toteen ja sen tulee liittyä ajanjaksoon, jonka aikana polkumyynti on tapahtunut. Asiallisuuteen, oikeusturvaan ja tutkimusmenettelyn nopeuteen liittyvien syiden vuoksi tämä viimeksi mainittu ajanjakso tulisi määrittää selkeästi ja tarkasti.

107 Vastauksessaan kantaja muistuttaa, että SCPA:n ja Kalin Belgiassa, Alankomaissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa olevat tytäryhtiöt toivat kaliumkloridia entisestä Neuvostoliitosta muun muassa Ferchimexin välityksellä. Näitä seikkoja ei kuitenkaan edes mainittu kysymyksessä olevissa asetuksissa eikä niitä tutkittu perusasetuksen 4 artiklan 5 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Koska SCPA:lla oli keskeinen asema valitusta tehtäessä, se seikka, että Ferchimexin suorittama maahantuonti tapahtui SCPA:n välityksellä, on erittäin olennainen. Tässä ei ollut kysymys "yhteisön tuotannon hoidosta", vaan siitä, että yhteisön polkumyynnin vastaisissa säännöksissä edellytetään, että silloin kun valittajayritys on myös sellaisen tuotteen

tuoja (jonka vastuu hintaneuvotteluista on ilmeinen), joka on väitetyn polkumyynnin kohteena, tämä seikka on eriteltävä ja selvitettävä järjestelmällisesti vahinkoon liittyvissä päätelmissä. Yrityksellä, joka joutuu maksamaan polkumyyntitullit valittajayhtiön kanssa tehtyjen liiketoimien seurauksena, on oikeus tietää perustamissopimuksen 190 artiklan mukaan se peruste, jonka vuoksi komissio rankaisee näistä toimista.

108 Kantaja katsoo seuraavaksi, että koska neuvosto oli myöntänyt, etteivät Kalin ja SCPA:n tuonnit myötävaikuttaneet yhteisön teollisuudelle aiheutuneen vahingon syntymiseen, ja koska kantaja oli tehnyt olennaisen osan yhteisössä suorittamistaan liiketoimista valittajien tai näiden välittäjien kanssa, sen myynnillä ei voinut olla haitallista vaikutusta. Toimielinten olisi pitänyt tarkistaa tullien käyttöönottamista koskevia toimenpiteitä siten, että kantajan liiketoimet olisivat välttyneet näiltä toimenpiteiltä.

109 Neuvosto toteaa vastauksessaan, ettei tutkimusta ollut suunnattu kantajaan vaan entisestä Neuvostoliitosta peräisin olevaan kaliumkloridin tuontiin, ja että vaikka toimielimet voivat tietyissä tapauksissa kohdella yksilöllisesti tiettyjä viejiä, ne eivät voi kohdella yksilöllisesti jokaista tuojaa.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

110 Kahdessa viimeisessä perustelussaan kantaja väittää pääasiallisesti, että toimielinten olisi pitänyt yhteisön tuottajien, pääasiallisesti Kalin ja SCPA:n, tuoman kaliumkloridin määrän perusteella nähdä yhtäältä, että ne piti jättää "yhteisön tuotannon" määritelmän ulkopuolelle perusasetuksen 4 artiklan 5 kohdan mukaan, ja toisaalta,

että yhteisön tuottajat olivat itse myötävaikuttaneet vahingon syntymiseen. Se katsoo myös, että toimielinten olisi pitänyt erikseen ainakin mainita tämä tuonti osoittaakseen, että ne olivat ottaneet huomioon tämän seikan ja perustelleet päätöksensä tältä osin.

111 On muistutettava, että edellä mainitun 4 artiklan 5 kohdan säännösten mukaan toimielinten kuuluu harkintavaltaansa käyttäessään tutkia, onko niiden jätettävä yhteisön tuotannon ulkopuolelle ne tuottajat, jotka itse ovat polkumyynnin kohteena olevan tuotteen tuojia. Tätä harkintavaltaa on käytettävä tapauskohtaisesti kaikki asiaan vaikuttavat tosiseikat huomioon ottaen (asia C-156/87, Gestetner v. neuvosto ja komissio, tuomio 14.3.1990, Kok. 1990, s. I-781, 43 kohta).

112 Tältä osin on korostettava, että toimielimet katsovat, ettei ollut syytä jättää SCPA:ta ja Kalia yhteisön tuotannon määritelmän ulkopuolelle sillä perusteella, että tutkimusajanjakson aikana näiden kahden yhtiön tuonnit olivat vain 15 prosenttia entisestä Neuvostoliitosta peräisin olevan kaliumkloridin kokonaistuonnista ja että tuotujen tuotteiden myynti vastasi vain 2,3 prosenttia kaikesta yhteisön tuotannon myynnistä.

113 Samoin on todettava, että kantaja, joka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle esittämissään kirjelmissä rajoittui luonnehtimaan kyseisten tuottajien tuomia määriä huomattaviksi esittämättä tästä mitään laskelmia, on suullisen käsittelyn aikana hyväksynyt toimielinten esittämät laskelmat.

114 Näissä olosuhteissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että neuvosto ei ole ylittänyt toimielimille perusasetuksen 4 artiklan 5 kohdassa annettua harkintavaltaa päättäessään sisällyttää yhteisön tuotantoon kyseisten yhteisön tuottajien tuotannon, koska näiden suorittaman tuonnin prosentuaalinen osuus oli vähäinen.

115 On myös todettava, että toimielimet ovat täsmentäneet, että edellä mainitut tuottajat harjoittivat tuontia vain pitkäaikaisten sopimusten perusteella ja että ne jälleenmyivät tuotteen tavanomaiseen markkinahintaan, mitä kantaja ei ole kiistänyt.

116 Tästä seuraa, että toimielimet eivät ole ylittäneet niille myönnettyä harkintavaltaa katsoessaan, että yllä mainitut tuottajat eivät tuonnillaan olleet myötävaikuttaneet yhteisön teollisuudelle aiheutuneeseen vahinkoon.

117 Tutkimuksen tai perustelujen laiminlyöntiä koskevan väitteen osalta on muistutettava ensinnä, että — toisin kuin kantaja väittää — siitä, ettei riidanalaisesta asetuksesta ilmene syitä sille, mikseivät toimielimet ole jättäneet edellä mainittuja tuottajia yhteisön tuotannon ulkopuolelle, ei voida päätellä etteivät ne olisi ottaneet huomioon näiden asemaa tuojina.

118 Seuraavaksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ei vaadita, että perusteluissa eritellään kaikki asiaan vaikuttavat tosiseikat ja oikeudelliset seikat, vaan perusteluvaatimusta on arvioitava erityisesti säädöksen asiayhteyden ja kaikkien asiaa koskevien oikeussääntöjen perusteella (ks. asia 203/85, Nicolet, tuomio 26.6.1986, Kok. 1986, s. 2049, 10 kohta). On todettava, että edellä esitettyjen syiden vuoksi ei ollut aiheellista jättää edellä mainittuja kahta yhtiötä yhteisön tuotannon ulkopuolelle, ja että kantaja ei ollut myöskään esittänyt vähäisintäkään tätä koskevaa vaatimusta hallinnollisen menettelyn koko aikana — jollei oteta huomioon sen 21.9.1992 päivättyyn kirjeeseen sisältyviä huomioita, joita, kuten jäljempänä selitetään (160—163 kohta), ei voida ottaa huomioon niiden myöhästymisen vuoksi — vaikka se oli ollut täysin selvillä tilanteesta myytyään itse kysymyksessä olevaa tuotetta mainituille tuottajille. Tästä johtuen kantaja ei voi väittää, että toimielimet olisivat rikkoneet perustamissopimuksen 190 artiklaa, koska ne eivät ole selvittäneet asetuksessa yksityiskohtaisesti tätä koskeva kantaansa.

119 Samasta syystä on todettava, että toimielinten ei asetuksessa edellytetty selittävän yksityiskohtaisesti, että yhteisön tuottajien toteuttama tuonti, joka edusti vain 15 prosenttia entisestä Neuvostoliitosta peräisin olevasta tuonnista ja joka jälleenmyytiin tavanomaisilla markkinahinnoilla, ei ollut voinut myötävaikuttaa yhteisön tuotannolle aiheutuneeseen vahinkoon. Lisäksi on todettava, että riidanalaisen asetuksen 17 kohdassa on esitetty lyhyt mutta tapauksen olosuhteisiin nähden riittävä perustelu, jonka mukaan "komissio ei ole tutkimuksen aikana tuonut esiin yhtään tekijää, joka osoittaisi tai saattaisi osoittaa, että yhteisön tuotannon hoito olisi voinut vaikuttaa kärsittyyn huomattavaan vahinkoon", yhteisön tuotannon hoidon tarkoittaessa erityisesti, kuten toimielimet ovat korostaneet, entisestä Neuvostoliitosta peräisin olevan kaliumkloridin tuontia. Tämän vuoksi asetus on perusteltu perustamissopimuksen 190 artiklan edellyttämällä tavalla itse aiheutettua väitettyä vahinkoa koskevan kysymyksen osalta.

120 "Virallisen" tuonnin ja "epävirallisen tai perestroikkatuonnin" erosta esitetyn kolmannen perustelun osalta on riittävää todeta, että polkumyynnin vastainen menettely koski kaikkea entisestä Neuvostoliitosta peräisin olevaa kaliumkloridin tuontia, joka oli lisääntynyt 109 prosentilla vuoden 1986 ja tutkimusajanjakson välisenä aikana ja jonka markkinaosuus oli noussut 5,1 prosentista 10,8 prosenttiin. Vaikka samassa maassa olevien tuottajien välillä tehdäänkin käytännössä yleensä ero sen mukaan, ovatko niiden tuotteet polkumyynnin kohteena vai eivät, on sitä vastoin ilmeisen mahdotonta tehdä ero saman tuottajan tuotteiden välillä sen mukaan, minkälaisia kanavia pitkin ne tuodaan yhteisöön. Joka tapauksessa on muistettava, että määritettäessä polkumyyntiä tässä tapauksessa lähtökohtana on pidetty kantajan, joka oli kysymyksessä olevan tuotteen "virallinen" tuoja, jälleenmyyntihintoja, eikä kantaja tämän vuoksi voi väittää, että "virallinen" tuonti ei olisi vaikuttanut yhteisön teollisuudelle aiheutuneen vahingon syntymiseen.

121 Neljännen perustelun osalta, joka koskee niiden tietojen päivittämättä jättämistä, joihin vahinkoa koskevat päätelmät perustuvat, on riittävää todeta, ettei kantaja ole

esittänyt mitään sellaista konkreettista näyttöä, joka olisi osoittanut tilanteen muuttuneen siten, että tutkimustulokset eivät enää olisi olleet soveltuvia.

122 Edellä esitetystä seuraa, ettei toinen kanneperuste ole perusteltu.

Kolmas kanneperuste: muista maista tapahtuneen tuonnin jättäminen huomioon ottamatta

Asianosaisten esittämät perustelut

123 Kantaja väittää komission rikkoneen perusasetuksen 4 artiklaa, koska se on rajoittanut vahinkoa koskevan tutkimuksensa vain Neuvostoliitosta peräisin olevaan tuontiin. Se painottaa, että muista maista — kuten Israelista, Jordaniasta, Kanadasta ja Saksan demokraattisesta tasavallasta (jäljempänä DDR) — tuotiin tutkimusajanjakson aikana huomattavia määriä kaliumkloridia, ja ihmettelee sitä, että komissio on lopullisesti ja perusteettomasti jättänyt huomiotta tämän muun tuonnin mahdolliset vaikutukset, vaikka asetuksen N:o 1031/92 35 kohdassa mainitaan, että "muualta peräisin oleva tuonti on voinut vaikuttaa yhteisön teollisuuteen". Vieläkin hämmästyttävämpää on se, että neuvosto tuo esille riidanalaisen asetuksen 17 kohdassa, ettei muualta peräisin olevaa tuontia ollut otettu huomioon siksi, että "määrät olivat suhteellisen vähäisiä". Israelista, Jordaniasta, Kanadasta ja DDR:stä tapahtuneen tuonnin yhteismäärä ylitti reilusti entisestä Neuvostoliitosta peräisin olevan tuonnin määrän, kuten kantajan esittämästä, liitteessä 13 olevasta taulukosta ilmenee.

124 Kantaja katsoo myös, että näissä olosuhteissa yhteisöjen toimielinten olisi aikaisemman käytännön mukaisesti (polkumyyntimenettelyn lopettamisesta Neuvostoliitosta peräisin olevan seostamattoman, elektrolyysin tuottamien katodien muodossa olevan leikkaamattoman tai leikatun raakanikkelin tuonnissa 1 päivänä

lokakuuta 1983 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2907/83, EYVL L 286, 1983, s. 29) pitänyt selvittää tätä aihetta koskevia päätelmiään yksityiskohtaisemmin.

125 Neuvosto vastaa, että kysymys siitä, oliko muulla tuonnilla myötävaikutettu vahingon syntymiseen, edellyttää sellaisten monimutkaisten taloudellisten kysymysten arvioimista, joiden osalta yhteisön toimielimillä on laaja harkintavalta. Se muistuttaa myös asetuksessa mainittavan, ettei tämän muun tuonnin mahdollisia vaikutuksia ole otettu huomioon.

126 Neuvosto väittää ensiksi viitanneensa riittävästi muista maista peräisin olevan tuonnin määrään ja hintoihin ja huomauttaa, että vaikka tämän määrä alittikin entisestä Neuvostoliitosta peräisin olevan tuonnin, jokaisesta muusta maasta peräisin olevan tuonnin määrä oli laskussa samaan aikaan, kun tuonti entisestä Neuvostoliitosta kasvoi huomattavasti.

127 Neuvosto väittää sitten, että pääasiallinen syy siihen, ettei se ottanut huomioon muista maista peräisin olevan tuonnin mahdollisia vaikutuksia on se, että toisin kuin nikkeliä koskevassa asiassa, johon kantaja viittasi, tässä ei ollut esitetty mitään sellaista näyttöä, joka olisi osoittanut, että tämän normaalilla markkinahinnalla myytävän tuonnin osalta olisi esiintynyt alihinnoittelua.

128 APEP väittää, ettei yhteisöjen toimielimillä ollut lakiin perustuvaa velvollisuutta ryhtyä polkumyynninvastaisiin toimenpiteisiin muita kuin niitä maita vastaan, joita valituksessa tarkoitettiin. Koska ainoastaan entisestä Neuvostoliitosta peräisin oleva kaliumkloridin tuonti oli kasvanut voimakkaasti ja tuonnissa oli noudatettu erittäin alhaisia hintoja, syrjintää ei ollut tapahtunut.

129 Vastauksessaan kantaja korostaa, että sinä ajankohtana, jolloin komissio oli ryhtynyt nyt käsillä olevaa asiaa koskeviin toimenpiteisiin, lannoitusalaan erikoistuneissa lehdissä oli julkaistu selvityksiä valittajien Kanadaa vastaan tekemästä polkumyyntiä koskevasta valituksesta. Se päättelee tästä, että toimielimillä oli hallussaan tietoja, jotka paljastivat muista maista peräisin olevan kaliumkloridin tuonnin olleen polkumyynnin kohteena ja aiheuttaneen vahinkoa valittajalle. Kantaja huomauttaa, ettei tätä mainita riidanalaisessa asetuksessa.

130 Neuvosto vastaa, että tämä valitus oli lopulta peruutettu ja näin ollen voitiin olettaa, ettei se olisi sisältänyt näyttöä polkumyynnin tai vahingon olemassaolosta.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

131 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa aluksi, että sen seikan selvittäminen, onko muu kuin kysymyksessä olevassa polkumyynnin vastaisessa menettelyssä tarkoitettu tuonti myötävaikuttanut yhteisön teollisuudelle aiheutuneeseen vahinkoon, edellyttää sellaisten monimutkaisten taloudellisten kysymysten arviointia, joiden suhteen toimielimillä on laaja harkintavalta.

132 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa seuraavaksi, että komission asetuksen 35 kohdasta ja neuvoston asetuksen 17 kohdasta ilmenee, että toimielimet, osoitettuaan syy-yhteyden entisestä Neuvostoliitosta tapahtuneen viennin kasvun ja yhteisön teollisuuden tappioiden kasvun välillä, selvittivät, ettei komissio ollut ottanut huomioon muualta tapahtuneen viennin mahdollisia kielteisiä vaikutuksia sen vuoksi, että tuodut määrät olivat suhteellisen vähäisiä ja ettei niiden kohdalla ollut tapahtunut alihinnoittelua.

133 Muualta tapahtuneen tuonnin määrän osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että kantajan esittämästä taulukosta (kanteen sivu 31) ilmenee, että jokaisesta neljästä ilmoitetusta maasta peräisin oleva tuonti on huomattavasti vähentynyt tarkasteluajanjaksona, kun taas entisestä Neuvostoliitosta peräisin oleva tuonti on lähes kaksinkertaistunut. Samoin on ilmeistä, että entisestä Neuvostoliitosta tapahtuneen viennin määrä tutkimusajanjaksona ylittää jokaisesta neljästä muusta maasta tapahtuneen tuonnin.

134 Tuontihintojen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että kantaja ei ole esittänyt mitään näyttöä sen osoittamiseksi, että muualta tapahtunut tuonti oli myös alihinnoiteltua. Sitä paitsi näyttää siltä, että Kanadan tuontia vastaan tehtyä polkumyynnin vastaista valitusta, johon toimielimet ovat vedonneet vastatessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kirjallisiin kysymyksiin, ei voida ottaa huomioon, koska kyseinen valitus oli peruutettu ja koska siihen sisältyviä seikkoja ei ollut todennettu ja erityisesti, koska se perustui Kanadasta peräisin olevan tuonnin tuontihintojen alentamiseen elokuusta 1991 lähtien, eli ajanjaksoon, joka seurasi yli vuosi tutkimusajanjakson jälkeen.

135 Näissä olosuhteissa on todettava, että toimielimet eivät ole ylittäneet niille annetun harkintavallan rajoja katsomalla, että muista maista kuin entisestä Neuvostoliitosta peräisin oleva tuonti ei ollut myötävaikuttanut yhteisön teollisuudelle aiheutuneen vahingon syntymiseen.

136 Tästä seuraa, ettei kolmas kanneperuste ole perusteltu.

Neljäs kanneperuste: polkumyyntitullin määrääminen vähimmäishintana

Asianosaisten esittämät perustelut

137 Kantaja väittää, että polkumyyntitullin määrääminen vähimmäishintana on perusasetuksen 13 artiklan 3 kohdan vastaista ja vastoin komission asetuksen 46 kohdasta ilmenevää yhteisön toimielinten toteamusta, jonka mukaan polkumyynnin vastaisten toimenpiteiden ei pitäisi jättää kysymyksessä olevista maista peräisin olevia tuotteita yhteisön markkinoiden ulkopuolelle (taulukko kanteen liitteessä 11). Se muistuttaa, että se oli 21.9.1992 tekemissään huomautuksissa selkeästi osoittanut vähimmäishintana määrätyn tullin luonnottomat vaikutukset kaliumkloridin kaltaisilla häilyvillä markkinoilla ja muistuttaa, että vähän vähimmäishinnan käyttöön ottamisen jälkeen komission oli pakko tehdä tarkistuksia hintojen vaihtelujen vuoksi.

138 Neuvosto huomauttaa ensin, että yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa Neotype vastaan komissio ja neuvosto antamassaan tuomiossa (8 kohta) katsonut, että tullien määrääminen vähimmäishintana on lainmukaista. Se katsoo, että niin komission asetuksen 39 kohdassa kuin neuvoston asetuksen 19 kohdassa esitetään riittävät perustelut toimielinten valitseman tullimuodon tueksi. Se huomauttaa sitä paitsi, että tämä muoto on yleensä suotuisampi viejille, koska sen vuoksi näiden ei tarvitse maksaa lainkaan tulleja, jos ne vastaavasti nostavat hintojaan.

139 Neuvosto huomauttaa sitten, että todellisuudessa kantaja ei vastusta tullin muotoa vaan vain sen suuruutta. Mikäli tulli osoittautuisi liian suureksi olosuhteiden muututtua, kantajalla olisi aina mahdollisuus pyytää uutta tutkimusta perusasetuksen 14 artiklan nojalla.

140 Lopuksi neuvosto täsmentää, että kumpaakaan niistä vähimmäishinnan tarkistuksista, jotka toimielimet tekivät ennen sen lopullista määrittämistä, ei ollut tehty kaliumkloridin hinnan muutoksen vuoksi, vaan tarkistukset tehtiin, koska haluttiin ottaa huomioon viejien toteamukset kuluttajien taipumuksista ja oikaista käytössä ollut virheellinen vaihtokurssi.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

141 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa perusasetuksen 13 artiklan 2 kohdan sanamuodosta ilmenevän, että toimielimillä on harkintavaltansa rajoissa vapaus valita erityyppisten tullien välillä ja että vähimmäishinnan muodossa määritetyn polkumyyntitullin lainmukaisuus on tunnustettu oikeuskäytännössä (ks. em. asia Neotype v. komissio ja neuvosto annettu tuomio, 58 kohta).

142 Kuten riidanalaisen asetuksen 19 kohdassa korostetaan, toimielimet ovat katsoneet, että entisen Neuvostoliiton vielä markkinataloutta vailla olevien tasavaltojen viejien toimenpidemarginaalin sekä lievänkin alihinnoittelun kokonaismarkkinoille aiheuttamien kielteisten vaikutusten vuoksi eivät kiinteämääräinen tulli tai arvotulli varmistaisi polkumyynnin aiheuttamien haitallisten vaikutusten poistamista.

143 Näin menetellen neuvosto ei ole ylittänyt harkintavaltansa rajoja senkään vuoksi, että vaihteleva tulli on yleensä edullisempi asianomaisille taloudellisille toimijoille, koska sen vuoksi polkumyyntitullin periminen on mahdollista välttää.

144 Kuten neuvosto on muistuttanut, kantaja ei todellisuudessa ole vastustanut niinkään tullin muotoa vaan pikemminkin sen suuruutta, joka oli sellainen, että se esti kantajaa jatkamasta myyntiä yhteisön markkinoille. Tässä suhteessa on riittävää

todeta, ettei kantaja ole näyttänyt, että tulli ylitti polkumyyntimarginaalin ja että se käyttöönottamishetkellä oli suurempi kuin oli tarpeen vahingon poistamiseksi. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa myös, että vaikka kantajan kaliumkloridin myynti on tosiasiallisesti vähentynyt, tästä ei kuitenkaan seuraa, että tulli olisi liian suuri ja että se estäisi viejien pääsyn yhteisöjen markkinoille. Sitä paitsi Eurostatin tilastoista ilmenee, että kaliumkloridin tuonti entisestä Neuvostoliitosta on kokonaisuutena ottaen päinvastoin pysynyt enemmän tai vähemmän vakaana riidanalaisen asetuksen antamista seuranneiden kahden vuoden aikana.

145 Joka tapauksessa on muistutettava, että kantajan käytettävissä on tarkoituksenmukainen keino saattaa kyseenalaisiksi sellaiset tullit, jotka ovat mahdollisesti tulleet perusteettomiksi, sillä perusasetuksen 14 artiklassa asianomaisille toimijoille on annettu mahdollisuus vaatia komissiota tutkimaan uudelleen asetuksia, joissa tulleista on säädetty.

146 Edellä esitettyjen päätelmien perusteella neljäs kanneperuste on hylättävä.

Viides kanneperuste: vanhentuneiden tietojen käyttäminen

147 Kantaja väittää, että komissio ja neuvosto ovat tehneet vakavan menettelyvirheen ja loukanneet hyvän hallinnon periaatetta käyttämällä perusteena yksinomaan sellaisia tietoja, jotka vaihtokurssien kehityksen ja muiden markkinoilla vaikuttavien tekijöiden vuoksi olivat vanhentuneita. Se vastustaa erityisesti sitä, että vähimmäishinta on määritetty sellaisen normaaliarvon perusteella, joka oli laskettu suojatoimenpiteitä edeltävän 28:n kuukauden ajalta; tämä selitti sen, että suojatoimenpiteet määritettiin sellaiselle tasolle, ettei kantaja enää kyennyt jatkamaan tavanomaisia liiketoimia sen vuoksi, että kaliumkloridin markkinat olivat hintatasonsa osalta hyvin herkät.

148 Neuvosto muistuttaa, että toimielimet perustavat polkumyyntitoimenpiteitä ja vahinkoa koskevat päätelmänsä vain sellaisiin tietoihin, jotka liittyvät tutkimusajanjakson aikana tapahtuneisiin tosiasioihin, eivätkä ne jatkuvasti voi päivittää päätelmiään. Sitä paitsi komission saamista tiedoista ilmenee, että vähimmäishinta vastaa markkinahintaa, eikä ollut näytetty, että kantajan myynnin väitetty vähentyminen ei olisi johtunut muista tekijöistä.

149 Edellä olevan perusteen tutkimisen ja 121 kohdassa esitettyjen päätelmien perusteella viides kanneperuste on myös hylättävä.

Kuudes kanneperuste: laiminlyönti ilmoittaa Venäjän, Valkovenäjän ja Ukrainan viranomaisille

Asianosaisten esittämät perustelut

150 Kantaja väittää, että laiminlyömällä ilmoittaa menettelystä Venäjän, Valkovenäjän ja Ukrainan edustajille, komissio on rikkonut perusasetuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohtaa ja 4 kohdan a alakohtaa. Tämän laiminlyönnin johdosta niillä ei ollut ollut mahdollisuutta "saada selville kaikkia niitä tietoja, joita kaikki asianosaiset, joita tutkimus koski, olivat komissiolle toimittaneet" ja puolustaa etujaan (ks. asia C-49/88, Al-Jubail v. neuvosto, tuomio 27.6.1991, Kok. 1991, s. I-3187). Kantaja muistuttaa, että 31.10.1990 aloitettu tutkimus koski entisestä Neuvostoliitosta peräisin olevaa kaliumkloridin tuontia, ja että yhteisö oli tunnustanut uudet Venäjän, Valkovenäjän ja Ukrainan valtiot Neuvostoliiton seuraajina itsenäisiksi valtioiksi joulukuussa 1991. Kantaja väittää, että koska väliaikaiset polkumyyntitullit otettiin käyttöön 23.4.1992, toimielinten olisi pitänyt tiedottaa tästä uusille itsenäisille valtioille.

151 Neuvosto korostaa ensiksi, että tämä peruste on hylättävä sillä perusteella, ettei kantaja vetoa omien, vaan ainoastaan kolmannen osapuolen puolustautumisoikeuksien loukkaamiseen.

152 Neuvosto vakuuttaa sitten, että mikään perusasetuksen säännös ei velvoittanut komissiota virallisesti ilmoittamaan juuri itsenäistyneiden valtioiden viranomaisille vireillä olevasta menettelystä. Perusasetuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa velvoitetaan itse asiassa ilmoittamaan viejämaan edustajille vain se, että menettelyyn oli ryhdytty, mutta siinä ei velvoiteta uudistamaan ilmoitusta sen seuraajavaltioille. Neuvosto lisää, että tiettyjen asianosaisten, näihin mukaan lukien "viejämaan edustajat", oikeus saada tieto komissiolle 7 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti toimitetuista tiedoista kuului luonnollisesti myös näille uusille valtioille, mutta että niiden asiana oli itse ottaa selvää sitä valtiota vastaan aloitetuista polkumyyntiä koskevista tutkimuksista, jonka seuraajia ne olivat.

153 Neuvosto muistuttaa myös, että tutkimuksen aikana oli pidetty useita kokouksia, joihin olivat osallistuneet erityisesti viennin keskusjärjestö Agrochimexportin edustajat sekä Venäjän ja Valkovenäjän tuottajat. Kaikki nämä yhtiöt olivat valtionyhtiöitä ja niiden edustajat olivat neuvotelleet maidensa viranomaisten kanssa kokousten aikana. Neuvosto mainitsee vielä, että Neuvostoliiton Euroopan yhteisössä olevan edustuston jäsenet ja Neuvostoliiton Belgiassa oleva kaupallinen edustusto ovat jatkaneet tuottajien etujen valvomista Neuvostoliiton hajottua.

154 Tästä seuraa neuvoston mukaan, että kyseisten valtioiden tuottajilla ja viejillä on ollut erinomainen mahdollisuus puolustaa etujaan ja ne ovat näin myös tehneet.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

155 Kuten neuvosto aivan oikeutetusti korostaa, on todettava, että vaikka perusasetuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetään, että komisson on tiedotettava viejämaan edustajille polkumyynnin vastaisen menettelyn aloittamisesta, niin mikään perusasetuksen säännös tai mikään yleinen periaate ei kuitenkaan edellytä, että komissio uudistaa ilmoituksensa viejämaan mahdollisille seuraajavaltioille. Koska edeltäjävaltion oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät viimeksi mainituille valtioille, nämä tulevat mukaan polkumyynnin vastaiseen menettelyyn siinä vaiheessa, jossa se on, ja niillä on perusasetuksen 7 artiklan 4 ja 5 kohdan mukaan erityisesti oikeus saada tieto komissiolle toimitetuista tiedoista tai oikeus tulla kuulluiksi.

156 Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että koska hallinnollisen menettelyn aikana pidettiin useita kokouksia, viejämaiden edustajilla oli ollut mahdollisuus puolustaa etujaan.

157 Edellä lausutun vuoksi kuudes peruste on hylättävä.

Seitsemäs kanneperuste: puolustautumisoikeuksien loukkaaminen

Asianosaisten esittämät perustelut

158 Kantaja väittää, että neuvoston asetuksen 21 kohdassa oleva toteamus siitä, että "kukaan asianosaisista ei ole esittänyt komissiolle muita yhteisön etua koskevia seikkoja tai perusteluja", on epätarkka. Se huomauttaa, että 21.9.1992 päivätyssä kirjeessään (kanteen liite 8) se on kiinnittänyt komission huomiota suurimpaan osaan niistä kysymyksistä, joista nyt käsiteltävänä olevassa kanteessa on kysymys. Se katsoo, että nämä huomautukset, jotka on esitetty komission pyynnöstä, on toimitettu komissiolle tarpeeksi ajoissa, jotta esille nousseet ongelmat olisi voitu

eritellä täydellisesti; samoin se katsoo, etteivät toimielimet ole noudattaneet kohtuusnäkökohtia ja että ne ovat rikkoneet perustamissopimuksen 190 artiklaa jättämällä selvittämättä ne syyt, joiden vuoksi näitä huomautuksia ei otettu huomioon.

159 Neuvosto väittää, että 21.9.1992 päivätty kirje oli lähetetty liian myöhään. Se muistuttaa, että 10.8.1992 päivätyssä kirjeessään komissio oli yhtäältä ilmoittanut kaikille asianosaisille pääasiallisista seikoista ja päätelmistä, joiden perusteella se aikoi suositella lopullisen tullin käyttöön ottamista ja toisaalta komissio on pyytänyt niitä vastaamaan kirjallisesti kolmen viikon pituisen määräajan kuluessa. Se lisää, että kantajan avustajat olivat luvanneet komission kanssa 7.9.1992 pidetyssä kokouksesa esittää kirjelmän ennen 9.9.1992. Ottaen huomioon väliaikaisen asetuksen voimassaolon lakkaamispäivämäärän komission olisi pitänyt esittää ehdotuksensa neuvostolle viimeistään 25.9.1992 eikä sillä näissä olosuhteissa enää ollut velvollisuutta tai mahdollisuuttakaan ottaa huomioon kaikkia tästä kirjeestä ilmeneviä perusteluja. Muutoin neuvosto väittää toimielinten käsitelleen suurimman osan näistä perusteluista.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

160 On muistutettava, että perusasetuksen 7 artiklan 4 kohdan c alakohdan iii alakohdassa säädetään, että "tietojen antamisen jälkeen tehdyt huomautukset voidaan ottaa huomioon ainoastaan, jos ne on saatu määräajassa, jonka komissio kussakin tapauksessa asettaa ottaen aiheellisella tavalla huomioon asian kiireellisyyden ja jonka on oltava vähintään 10 päivää".

161 Tässä tapauksessa komission asianosaisille, kantaja mukaan lukien, 10.8.1992 osoittamassa tiedotuskirjeessä vastauksen antamiselle oli asetettu kolmen viikon pituinen määräaika, jota sittemmin jatkettiin 9.9.1992 saakka. Näin asetettu määräaika oli perusasetuksen mukainen ja oikeutettu sen vuoksi, että komission piti tehdä neuvostolle ehdotus lopullisista toimenpiteistä ennen 25.9.1992.

162 Näin ollen kantajan 21.9.1992 päivätyssä kirjeessä esittämät huomautukset oli tehty liian myöhään, eikä komissio enää voinut ottaa niitä huomioon.

163 Seitsemäs kanneperuste on siis hylättävä.

Kahdeksas kanneperuste: tutkimukseen sovellettavien määräaikojen noudattamatta jättäminen

Asianosaisten esittämät perustelut

164 Kantaja väittää, että tutkimusten aloittamisen 31.10.1990 ja lopullisen polkumyyntitullin käyttöön ottamisen 23.10.1992 välillä kulunut lähes kahden vuoden pituinen aika on liian pitkä ja perusasetuksen 7 artiklan 9 kohdan a alakohdan vastainen. Se esittää, että lopullisen tullin ajallinen etäisyys "perestroika potaskan" epätavallisen tuonnin aiheuttamaan taloudelliseen tilanteeseen, jonka vuoksi valitus oli tehty, aiheutti tutkimuksen pitkittymisen. Se katsoo, että komissio ja neuvosto eivät voineet esittää perusteluita saatujen tietojen määrän ja monimutkaisuuden vuoksi ottaen huomioon ne seikat, jotka kaksi pääasiallista valittajaa niille olivat esittäneet kaliumkloridin yhteisön markkinoista sekä niiden näillä harjoittaman määräävän aseman laajuus.

165 Neuvosto ja komissio korostavat, että edellä mainitussa säännöksessä määritetty määräaika ei ole pakottava, sillä säännöksen mukaan tutkimus on lopetettava "normaalisti" yhden vuoden määräajassa. Kahden valittajan markkinoiden tuntemuksesta huolimatta komissiolla oli velvollisuus tarkistaa niiden antamat tiedot.

Lopuksi neuvosto myöntää, että tutkimus viivästyi, koska oli vaikeaa löytää yhteistyöhaluinen kanadalainen tuottaja, mutta se väittää, ettei normaaliarvon määrittämiseen ollut olemassa mitään muuta, nopeampaa keinoa.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

166 On muistutettava, että perusasetuksen 7 artiklan 9 kohdan a alakohdassa säädetty määräaika on suuntaa antava eikä pakottava (asia 246/87, Continentale Produkten-Gesellschaft, tuomio 12.5.1989, Kok. 1989, s. 1151, 8 kohta). Tästä säännöksestä seuraa kuitenkin, ettei polkumyynnin vastaista menettelyä voida pitkittää enemmän kuin on kohtuullista kunkin tapauksen erityiset olosuhteet huomioon ottaen.

167 Tässä tapauksessa näyttää siltä, ettei lähes kahden vuoden pituinen tutkimusaika ollut liiallinen ottaen huomioon erityisesti komission vaikeuden löytää viitemaasta yhteistyöhaluisia yrityksiä. On myös korostettava, että komission asetuksen ja riidanalaisen asetuksen perustelukappaleissa nämä olosuhteet otetaan riittävästi huomioon.

168 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei voi liiaksi korostaa, ettei kantaja ole missään tapauksessa esittänyt mikäänlaista näyttöä sen väitteensä tueksi, jonka mukaan olosuhteet olisivat muuttuneet siinä määrin, että ne eivät enää oikeuttaneet polkumyynnin vastaisen tullin määräämistä.

169 Edellä esitetystä seuraa, että kahdeksas kanneperuste on hylättävä.

Yhdeksäs kanneperuste: tutkimusajanjakson epäoikeudenmukainen ja mielivaltainen valitseminen

Asianosaisten esittämät perustelut

170 Kantaja vakuuttaa, että toimielimet ovat rikkoneet perusasetuksen 7 artiklan 1 kohdan c alakohtaa valitessaan tutkimusajanjakson, joka päättyi kolme kuukautta ennen menettelyn aloittamista. Se väittää, että vaikka toimielimet voivat lainmukaisesti valita tutkimusajanjaksoksi muun kuin menettelyä välittömästi edeltävät kuusi kuukautta, näin voidaan kutenkin menetellä vain "poikkeuksellisissa olosuhteissa ja ainoastaan silloin, kuin tällainen valinta on perusteltu". Koska tässä tapauksessa oikeuttavaa perustetta ei ollut, tutkimusajanjakson valinta oli niin aikaisemman käytännön (ks. esim. väliaikaisen polkumyyntitullin käyttöön ottamisesta Kiinan kansantasavallasta peräisin olevien narukenkien tuonnissa 21 päivänä joulukuuta 1990 annettu neuvoston asetus N:o 3798/90, EYVL L 365, 1990, s. 25) kuin perustamissopimuksen 190 artiklankin vastainen. Kantaja viittaa siihen, että komission valitsema tutkimusajanjakso oli erityisen epäsuotuisa viejille sen vuoksi, että tuona aikana Neuvostoliiton hajoamassa oleva talous oli sekasortoisimmassa vaiheessa. Tämä ajanjakso päättyi lopullisesti kesäkuussa 1990, joten jos komissio olisi valinnut menettelyn aloittamista välittömästi edeltäneen kuuden kuukauden ajanjakson, suuri osa "epävirallisesta" viennistä olisi jäänyt sen ulkopuolelle ja tutkimuksen lopputulos olisi ollut toisenlainen. Oli myöskin huomattava, että valitessaan tutkimusajanjakson, joka päättyi 30.6.1990, komission ei tarvinnut ottaa huomioon niiden tuontirajoitusten vaikutuksia, joita Ranska sovelsi 1.7.1990 alkaen perustamissopimuksen 115 artiklan nojalla tekemänsä päätöksen perusteella.

171 Neuvosto selvittää, että toimielimillä on käytettävissä edellä mainitussa säännöksessä mainittu keino valita erilainen tutkimusajanjakso silloin, kun olosuhteet ovat sellaiset, ettei välittömästi edeltävä ajanjakso muodosta riittävän täydellistä kuvaa; erilainen tutkimusajanjakso voidaan myös valita kirjanpitokäytäntöön liittyvistä syistä. Tässä tapauksessa kaliumkloridin kauppa oli sesonkiluonteista siten, että siinä oli kaksi huippukautta, joista toinen edelsi kesää ja toinen sijoittui syksyn alkuun; tämän vuoksi ei olisi ollut järkevää valita tutkimusajanjaksoksi kuuden kuukauden ajanjaksoa, johon molemmat huippukaudet olisivat sisältyneet. Toinen

syy oli ollut Ranskan tasavallan 1.7.1990 tekemä päätös ottaa käyttöön tuonnin rajoituksia. Tämän vuoksi vaikka toimielimet olisivatkin sisällyttäneet viiteajanjaksoon heinäkuun, elokuun ja syyskuun, tulokset eivät olisi olleet luotettavia senkään vuoksi, että rajoitukset olivat vain määräaikaisia.

172 Neuvosto täsmentää, että toimielimet eivät voineet ehdottomasti tietää tutkimusajanjaksoa määrittäessään, että tämä ajanjakso ajoittuisi taloudellisen sekasorron vaiheeseen. Sitä paitsi oli väärin väittää, että "perestroika potaskan" tuontia ei ollut tapahtunut kuin tutkimusajanjakson kuuden kuukauden aikana.

173 Lopuksi neuvosto väittää, ettei sillä ollut velvollisuutta nimenomaisesti perustella tutkimusajanjakson valintaa, sillä kolmen kuukauden pituinen vähäinen ero vastaa normaalia käytäntöä, toisin kuin kiinalaisia narukenkiä koskevassa asiassa, jossa ajanjakso päättyi yksitoista kuukautta ennen tutkimuksen aloittamista. Kukaan asianosaisista ei sitä paitsi ollut esittänyt valittua ajanjaksoa koskevia vastalauseita menettelyn aikana.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

174 Ensiksi on todettava perusasetuksen 7 artiklan 1 kohdan c alakohdan sanamuodosta ilmenevän, ettei tässä säännöksessä kielletä komissiota valitsemasta tutkimusajanjaksoksi muuta kuin menettelyn aloittamista välittömästi edeltävää kuuden kuukauden ajanjaksoa.

175 Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, ettei kantaja ole puolustuskirjelmässään esittänyt vastaväitteitä neuvoston esittämien selvitysten tarkkuudesta tai asianmukaisuudesta perustellakseen, miksi se on valinnut em. säännöksestä poikkeavan tutkimusajanjakson. Kuten on todettu, kantaja ei myöskään ole esittänyt minkäänlaista konkreettista näyttöä sen väitteensä tueksi, jonka

mukaan entisen Neuvostoliiton taloudellinen sekasorto oli päättynyt kesäkuussa 1990.

176 Näissä olosuhteissa ei näytä siltä, että komissio on ylittänyt harkintavaltansa valitessaan hieman poikkeavan tutkimusajanjakson.

177 Lopuksi on todettava, että ottaen huomioon sen, että ajanjakso poikkesi äärimmäisen vähän ja sen, että kantaja ei ollut esittänyt yhtään vastalausetta koko hallinnollisen menettelyn aikana, neuvosto ei ole loukannut sille perustamissopimuksen 190 artiklan perusteella kuuluvaa velvollisuutta, koska se ei ole esittänyt riidanalaisessa asetuksessa valitsemansa tutkimusajanjakson valintaperusteita.

178 Tämän vuoksi yhdeksäs kanneperuste on hylättävä.

179 Kaiken edellä lausutun perusteella kanne on kokonaisuudessaan hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

180 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Kantajan hävittyä asian ja neuvoston kuten myös väliintulija APEP:n vaadittua tätä korvaamaan oikeudenkäyntikulut, kantaja on velvoitettava korvaamaan omien oikeudenkäyntikulujensa lisäksi neuvoston ja

APEP:n oikeudenkäyntikulut. Koska mainitun työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan mukaan toimielimet, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista kuluistaan, on päätettävä, että komissio vastaa itse omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu neljäs jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Kanne hylätään.

2) Kantaja vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan ja velvoitetaan korvaamaan neuvoston ja Association des producteurs européens de chlorure de potassiumin oikeudenkäyntikulut.

3) Komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Lenaerts Schintgen Briët

García-Valdecasas Lindh

Julistettiin Luxemburgissa 28 päivänä syyskuuta 1995.

H. Jung K. Lenaerts

kirjaaja laajennetun neljännen jaoston puheenjohtaja